

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

ISSN: 1302-3411 • 3 AYDA BİR YAYINLANIR • EYLÜL 2021

Biz,
Bir Olunca
Güçlüyüz...

Türkiye'nin Denenmiş İlk Türk Boğa Spermaları

Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mah. 2120. Cad. No:5
Gözüm İş Merkezi Daire 1-2 06520 Çankaya/ANKARA
Tel : 0 312 219 45 64 (Pbx) - Fax : 0 312 219 45 59
e-mail : dsymb@dsymb.org.tr
web : www.dsymb.org.tr

genTÜRK®

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

3 ayda bir yayınlanır.

SAHİBİ

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri

Merkez Birliği

Basın, Yayın, Dağıtım ve Ticaret

İktisadi İşletmesi Adına

Kamil ÖZCAN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Onur YİĞİT

EDİTÖR

Ayşenur AKTAŞ

DANIŞMAN

Zir. Yük. Müh. Gülhan ERDOĞDU TATAR

YAZIŞMA ADRESİ

Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mah.

2120. Cad. No: 5 Gözüm İş Merkezi

Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel : 0312 219 45 64 (pbx)

Faks: 0312 219 45 59

dsymb@dsymb.org.tr

www.dsymb.org.tr

BASKI-TASARIM

Çağhan Ofset Matbaacılık Ltd. Şti.

Tel: 0312 397 71 83

Bu yayının baskı işlemleri 00/00/2021

tarihinde tamamlanmıştır.

(Bu dergideki yazılardan yazarları sorumludur.

İzin alınmadan alıntı yapılamaz, kopya edilemez.)

Değerli Yetiştiriciler,

Son bir buçuk yıldır yaşamakta olduğumuz pandemi süreci bizlere gıda güvenilirliği yanında gıda güvenliğinin de ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gösterdi. Tüm Dünya'da ülkeler kendi içlerinde önlemler alarak birçok sektörde faaliyetlerini durdurdu. Ancak insanların yaşamının devam edebilmesi için gerekli gıdanın sağlanabilmesi amacıyla tarım, özellikle de hayvancılık sektörü her daim üretime devam etti. Bu da tarım ve hayvancılıkla uğraşanların ne kadar meşakkatli bir iş yaptığını bir kez daha gösterdi. Bütün bunlara rağmen özellikle girdi maliyetlerinin yüksekliği sebebiyle üreticinin emeğinin karşılığını alamaması, hatta zarar etmesi söz konusudur.

Gelişmiş ülkelerde hayvancılık işletmesi sahibi olup üretmek bir ayrıcalık olurken, bugün Türkiye'de aynı durum söz konusu değildir. Bugün Türkiye'de üreticilik yapan kesimin büyük çoğunluğu mesleği babasından devir almıştır, ancak kendi çocuklarına devir etmek istememektedir. Bunun en büyük sebebi girdi maliyetlerindeki durdurulamayan artış karşısında üretici kesiminin maliyet ve zararları taşıyamamasıdır. Her men her koşulda faaliyetine devam eden cefakâr ve vefakâr yetiştiricilerin kazançlarını ve çektikleri sıkıntıları gören genç kuşak, ne yazık ki işin başına geçmek yerine asgari ücretle marketlerde, mağazalarda çalışmaya razı olmaktadır. Genç neslin tarım ve hayvancılıktan, yani üretimden uzaklaşması önümüzdeki yıllarda ülkemiz için ciddi sıkıntılar doğuracaktır. Yetkililerimizin hızla yaklaşmakta olan bu tehlikeyi görmelerini ve buna karşı tedbir almalarını temenni ediyoruz.

Değerli Yetiştiriciler,

Birliklerimizde bulunan her çalışanımız ülke hayvancılığına yön vermektedir. 1995 yılında ülke hayvancılığını, ortalama verimlerini, hayvancılık yapan üreticilerin kültürünü, bu birliklerin kurulması ile ülke hayvancılığının nasıl bir ivme kazandığını bir film şeridi gibi kafanızda canlandırın. Birliklerimizin ne iş yaptığını buradan görebilirsiniz. Bu başarımız ıslaha önem ve destek verilerek oluşmuştur. Bakanlıkla ortak çalışarak, bu ülkede verim kayıt sisteminin ve küpeleme işleminin nasıl yapılacağını bizler gösterdik. Bunları ancak ıslahı bilen, kayıt sistemini bilen emek harcamış, alt yapısını oluşturmuş 81 ilde de teşkilatlanmasını tamamlamış olan bizler yapabiliydik. Sizleri ta başından beri bir aile olarak gördük ve bu başarıyı sizinle beraber elde ettik. Biz çok güzel işler yaptık yapmaya da devam edeceğiz. Bizler Türkiye yetiştiricileri olarak Ülkemiz için, geleceğimiz için üretmeye devam edeceğiz. Kendimiz ve gelecek nesillerimiz için ayırım yapmaksızın insan, ıslah ve kayıt odaklı çalışmalarımıza devam etmekteyiz. Mücadelelerimiz için birlik olmalıyız çünkü biz, bir olunca daha güçlüyüz.

Kamil ÖZCAN
Genel Başkan

DAMIZLIK SIĞIR YETİŞTİRİCİLERİ DERGİSİ

EYLÜL 2021
SAYISI

İçerdekiler

- 4** MERKEZ BİRLİĞİ ARDAHAN DSYB'NİN 5. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

- 10** MERKEZ BİRLİĞİ KIRŞEHİR DSYB'NİN 5. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

- 6** MERKEZ BİRLİĞİ AYDIN DSYB'NİN 9. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

- 12** MERKEZ BİRLİĞİ MALATYA DSYB'NİN 6. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

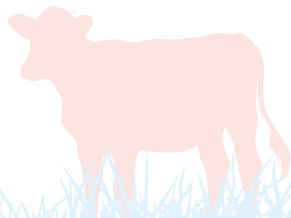

- 8** MERKEZ BİRLİĞİ KASTAMONU DSYB'NİN OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

- 14** ÇORUM DSYB BAŞKANI YILMAZ KAYA 6. OLAĞAN GENEL KURULU'NDA GÜVEN TAZELEDİ

- 16** TEKİRDAĞ'DA BUZAĞI GÜZELLİK YARIŞMASI YAPILDI

19 BİRLİKLERİMİZİ TANIYALIM KOCAELİ DSYB

32 SİĞİRLARDA TAŞIMA VE HAYVAN REFAHI

24 MALATYA DSYB YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERGÜL GÜNAYDIN'DAN MALATYA DSYB HAKKINDA BİLGİLER ALDIK

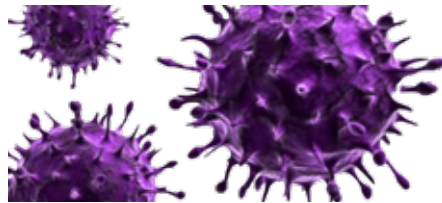
37 BUZAĞILAYAN İNEKLERDE İŞTAHSIZLIK

28 MALATYA DSYB ÜYESİ RIDVAN İÇYER İLE İŞLETMESİ VE HAYVANCILIK HAKKINDA KONUŞTUK

39 HAYVANLARDAN İNSANLARA BULAŞAN HASTALIKLAR

MERKEZ BİRLİĞİ ARDAHAN DSYB'NİN 5. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

Ardahan İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği 5'inci Olağan Genel Kurul Toplantısı 80. Yıl Cumhuriyet Şehir Stadyumu'nda 25 Eylül Cumartesi günü gerçekleştirildi.

Genel Kurul Toplantısına Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Teknik İşler Şube Müdürü Onur YİĞİT ve 2 bin 393 delege katılım sağladı.

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN'ın Divan Başkanlığını yaptığı toplantıda mevcut Başkan Yunus BAYDAR ile Saim KARAKOÇ aday oldu. İki adayın başkanlık için yarıştığı kongrede mevcut Başkan Yunus Baydar 1224 oy alarak yeniden başkanlığa seçildi. Diğer aday Saim KARAKOÇ ise 1164 oy aldı ve 5 oy da geçersiz sayıldı.

Yeniden Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilen Yunus BAYDAR, toplantı sonrası bir teşekkür konuşması yaptı.

Ardahan DSYB Yönetim Kurulu Başkanı Yunus BAYDAR, "Bugün burada demokratik bir seçim yapıldı. Saim KARAKOÇ'u da tebrik ediyorum. Biz birlikte çalışacağız. Hep birlikte Ardahan'ın büyükbaş hayvancılık sektörüne hizmet edeceğiz. Delegelerimizin, üye-

rimizin yeniden teveccühüne layık olduk. Bu omuzlarımıza daha da büyük bir yük bindirdi. İnşallah bundan sonra eksiklerimizi de görerek daha faydalı bir şekilde Ardahan için, Türkiye hayvancılığı için Ardahan'dan bir ses veriyoruz." şeklinde konuştu.

Genel Kurul Toplantısının Ardahan hayvancılığı başta olmak üzere ülke hayvancılığına hayırlı olmasını dileriz.

MERKEZ BİRLİĞİ **AYDIN DSYB'NİN** 9. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

Aydın İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği 9. Olağan Genel Kurul Toplantısı Aydın Tariş Pamuk Tesisleri'nde gerçekleştirildi.

Genel Kurul Toplantısına Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Genel Başkan Yardımcısı Yunus BAYDAR, Yönetim Kurulu Üyeleri Hacı SELVİ, Serhat VAYISOĞLU, Hasan Hüseyin ÖZDEMİR, Denetleme Kurulu Üyesi Ahmet KIRLIOĞLU, Genel Sekreter İbrahim KARAKOYUNLU ve Aydın İl Tarım ve Orman Müdür Yardımcıları Hamit Eray YEŞİLÇAYIR, Ali Rüstem ŞANLI, Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdür Yardımcısı Adem KAPLAN, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Kırsal Kalkınma ve Örgütlenme Şube Müdürü Yakup EZBER, Efeler İlçe Tarım ve Orman Müdürü Mehmet ESEN ve çok sayıda STK temsilcisi ile üyeler katılım sağladı.

Toplantıda Mehmet Sedat GÜNGÖR güven tazeleyerek yeniden başkanlığa seçildi. Kendini göreve tekrar layık görenlere teşekkür eden Güngör, "Katılım sağlayan kıymetli üyelerimize ve saygıdeğer tüm misafirlerimize teşekkür ederiz. Yeni dönem yönetim ve denetleme kurulumuz hayırlı uğurlu olsun" diye konuştu.

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN'ın Divan Başkanlığını yaptığı Genel Kurul Toplantısı sonucunda

Aydın İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulunda Mehmet Sedat GÜNGÖR, Adnan ELMACI, Ufuk SAYIN, Ercan TÜRKOĞLU, İsmet ÜNAL, Halim ÖZBAŞLI ve Gürkan YILDIRIM; Denetleme Kurulu'nda ise Metin KORKMAZ, Kamil DOYGUN ve Beyhan ARICIOĞLU yer aldı.

Olağan Genel Kurul Toplantısının Aydın ve ülke hayvancılığına hayırlı olmasını temenni ederiz.

MERKEZ BİRLİĞİ KASTAMONU DSYB'NİN OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

Kastamonu İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin Olağan Genel Kurul Toplantısı 31 Temmuz 2021 tarihinde Kastamonu canlı hayvan pazarında gerçekleştirildi. Çoğunluğun sağlanmasıyla başlayan toplantıda seçim heyecanı yaşandı. Mevcut Yönetim Kurulu Başkanı Osman ŞEKERCİOĞLU ve Veteriner Hekim Bayram PEHLİVAN'ın listeleri yarıştı.

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN'ın da katılım sağladığı Genel Kurul Toplantısında Belediye Başkanı Galip VİDİNLİOĞLU, Ziraat Odası Başkanı Mehmet BUTUR, Veteriner Hekimler Odası Başkanı İbrahim MAŞALACI, Muhtarlar Derneği Başkanı Muammer YAPICIOĞLU'da yer aldı. 1038 üyenin katıldığı toplantıda 925 oy kullanılırken 4 oy geçersiz sayıldı. Osman ŞEKERCİOĞLU oyların 278'ini alırken, Bayram PEHLİVAN ise 643 oy alarak Kastamonu İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin yeni başkanı seçildi.

"Çiftçilerimizin Teveccühüne Talip Olduk"

Gündem maddelerinin de görüldüğü Genel Kurul Toplantısında Kastamonu DSYB Yönetim Kurulu Başkanı seçilen Bayram PEHLİVAN; "Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği hayvan ıslahı başta olmak üzere, yetiştiricilerimizin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, üyeler arasındaki dayanışmanın sağlanması, tarım ve hayvancılıkla ilgili hibe ve desteklemelerden faydalandırılması, her türlü girdi temini ve yetiştirilen ürünlerin değer fiyatına satışının sağlanmasını ve pazarlanması gibi faaliyetleri yürütmek üzere kurulmuştur. Bu nedenle genç, dinamik ve sorunlara anında çözümler bulabilecek yol arkadaşlarımız ve teknik ekibimizle birlikte ilimiz hayvancılığını öne çıkarmak, çiftçilerin menfaatini düşünmek, gelişen teknolojilere ayak uydurmak, daha kaliteli ve güvenilir hizmetler vermek için değerli çiftçilerimizin teveccühüne talip olduk" dedi.

"Daha Kaliteli ve Konforlu Hizmetler Verilecektir"

Yapacakları çalışmalar hakkında bilgi veren PEHLİVAN; "Üyelerimizden sahip oldukları hayvan başına yıllık hizmet bedeli kesilmektedir. Biz bu ücretleri acilen düşürerek makul bir hale getireceğiz. Birliğimiz, üyelerimizin küpeleme ve suni tohumlama hizmetleri de dahil olmak üzere tüm desteklemelerden zamanında, makul fiyatlarda ve sorunsuz bir şekilde faydalanmalarını sağlayacaktır. Ayrıca gebe düve merkezi oluşturularak simental ırkın ıslahında marka il haline gelinmesinde öncü olacaktır. Mevcut hayvan pazarının fiziki şartları iyileştirilip başta su ve altyapı problemleri çözülecektir. Ayrıca pansiyon ve hayvan oteli eklenerek üreticilerimize daha kaliteli ve konforlu hizmetler verilecektir. Üyelerimizin işletmelerini geliştirmeleri için Tarım ve Orman Bakanlığı ve TKDK vb. kurumların vermiş oldukları hibelerden yarar-

lanabilmelerini sağlayacak projelerin yapılmasında Birliğimiz teknik personeline ücretsiz destek verilecektir. İhtiyaç duyulan konularda uzman kişiler ile temasa geçilerek köy-bölge eğitim programları düzenlenecektir. Ayrıca yurt içi ve yurt dışında düzenlenen fuarlara üyelerimizin katılmasında öncülük yapılacaktır. Üyelerimizin ihtiyaçları doğrultusunda kaliteli süt üretimini ve sütten elde edilecek geliri artırmak ve teşvik etmek maksatlı çeşitli kaynaklardan (İFAD, Özel İdare vb. kuruluşlardan) faydalanarak hibeli süt soğutma tankları temin edilerek üreticilerimizin hizmetine sunulacaktır. İslah amaçlı çiğ süt analiz desteği yaygınlaştırılarak üyelerimizin desteklemelerden sağlayacağı gelir artırılabilecektir. Çiftçilerimize özel üyelik kartları hazırlanacaktır. İş birliği yapılan firmalar tarafından ana gider kalemlerinden olan akaryakıt, gübre, sigorta ve yemin yanı sıra çeşitli alanlarda yapılacak protokoller ile kaliteli ve ucuz hizmetlerden faydalanma imkânı sağlanacaktır.” dedi.

Bayram PEHLİVAN son olarak; “Kıymetli üyelerimiz sizlerin huzurunda Hacı Osman ŞEKERCİOĞLU ve Yönetim Kuruluna bugüne kadar

yapmış olduğu hizmetler için teşekkür ediyorum. Bizler üyelerimizi varlık sebebimiz olarak görüyoruz. Bu nedenle üyelerimiz için yapılan yatırım, varlığımıza yapılan yardımdır. Biz bu işin edebiyatına değil icraatına talibiz. Biz Yönetim Kurulumuza ve oluşturulacak teknik ekibimize güveniyoruz. Sizlere hizmet etmeyi memleket meselesi addediyoruz. Eksikleri biliyoruz, hizmet için geliyoruz. Bu vesile ile de Genel Kurul Toplantımız, üyelerimize, ilimize ve ülkemize hayırlı olsun” dedi.

Kastamonu DSYB Yönetim Kurulu Bayram PEHLİVAN, Mehmet AŞIKKARİP, İsmail NAHAR, Mustafa PASKAL, Tayfun KUYUCAKLIOĞLU, Mustafa ŞEN ve Erdal ÇORBACI, Denetleme Kurulu ise Nadir BAHCACIOĞLU, Adem NAKİPOĞLU ve Hüseyin KÖSEÖĞLU'ndan oluşuyor. Merkez Birliği delegeliğine de Bayram PEHLİVAN, Nuray YAYLI,

Şerafettin KUŞGÖZOĞLU, Seyfettin PEHLİVAN, Mehmet SİVİŞ, Kemal KIRMIZIOĞLU, Metin ÇERÇİ ve Murat MUŞLU seçildi.

“Gece Gündüz Demeden Çalışacağız”

Osman ŞEKERCİOĞLU'nun elini öperek yaptığı çalışmalar için teşekkür eden Bayram PEHLİVAN, seçim sonundaki açıklamasında, “Seçimi Allahın izni ile kazandık, bize nasip oldu. Bundan sonra da yönetim ve denetleme kurulumuz ve tüm üyelerimiz ile hep birlikte daha güzel hizmetler yapmak için gece gündüz demeden çalışacağız. Bu göreve layık gören tüm üyelerimize, Genel Kurul Toplantısında hizmet veren, katkı ve destek veren herkese teşekkür ediyorum. Önceki dönem Yönetim ve Denetleme Kuruluna bugüne kadar yaptıkları çalışmalar içinde ayrıca teşekkür ederim” dedi.

MERKEZ BİRLİĞİ KIRŞEHİR DSYB'NİN 5. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

Kırşehir hayvancılığına eşsiz katkıları sunarak üretimi ve üreticiyi her koldan destekleyen Başkan Bülent OZAN düzenlenen 5. Olağan Genel Kurul Toplantısında güven tazeleyerek yeniden Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığına seçildi.

Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, Yönetim Kurulu üyesi Hasan Hüseyin ÖZDEMİR ve Kırşehir İl Tarım ve Orman Müdürü Duran SEÇEN'in katılımıyla gerçekleşen Genel Kurul neticesinde Kırşehir İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği üyeleri Başkan Bülent OZAN'a

memnuniyetini belirterek bundan sonraki çalışmalara yönelik istek ve taleplerini sundular.

Üyelerine vermiş olduğu aktif birçok hizmeti bulunan; il geneli suni tohumlama hizmetini, %80'ini bünyesinde bulundurduğu veteriner hekim ve teknikerlerle yürüten Birlik, üreticiler tarafından ciddi talep görüyor. Yönetim Kurulu Başkanı Bülent OZAN tarafından oluşturulan teknik ekip il geneli hizmetini itina ile yürütmektedir. Emek ve alın terinin gücü doğrultusunda hızlı bir büyüme eğilimi gösteren Birliğin çalışmalarından memnun olan üyeler, Başkan Bülent OZAN'a olan güvenini bir kez daha gösterdi.

Genel Kurul Toplantısının Kırşehir ve ülke hayvancılığına hayırlı olmasını temenni eder, yeni dönemde başarılar dileriz.

MERKEZ BİRLİĞİ MALATYA DSYB'NİN 6. OLAĞAN GENEL KURULU'NA KATILDI

Malatya İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği 6. Olağan Genel Kurul Toplantısı Sidelyapark düğün salonunda gerçekleştirildi.

Mevcut Başkan Ergül GÜNAYDIN oyların büyük bölümünü alarak tekrar Yönetim Kurulu Başkanlığına seçildi.

6. Olağan Genel Kurul Toplantısına Merkez Birliği Genel Başkanı Kamil ÖZCAN, STK temsilcileri ve üyeler katılım sağladı.

Divan başkanlığına oy birliğiyle Genel Başkan Kamil ÖZCAN seçildi. İki adayın bulunduğu seçimde aynı zamanda Arguvan Ziraat Odası Başkanı da olan Turan ASLANTÜRK

149 oy alırken mevcut Başkan Ergül GÜNAYDIN 296 oy aldı.

Güven tazeleyen Ergül GÜNAYDIN teşekkür konuşmasında birlik beraberlik mesajları verdi. Genel Kurul Toplantısının başta Malatya ili olmak üzere ülke hayvancılığına hayırlı olmasını temenni eder, yeni dönemde başarılar dileriz.

VITALIC SILAGE

Silajda yeniden ısınmayı önler

Sindirilebilirliği iyileştirir

Kuru madde kayıplarını en aza indirir

Clostridia'yı doğrudan inhibe eder

Eneji yararlanışını artırır

OT

MISIR

YONCA

Hayvanların yem kalitesini arttırarak etkin maliyetli besleme sağlar.

Silajda, rumende parçalanmayan proteinin (UDP) miktarını artırır, böylece soya küspesi ve kolza küspesi gibi protein kaynaklarının daha az kullanılması imkanı ile tasarruf sağlar.

Katkıları silaj prosesinin optimum kontrolünü sağlamak için bitki ve hasat durumuna göre özel olarak seçilmiş suşları bir arada bulundurur.

Silajın protein kalitesini ve miktarını arttırarak daha düşük maliyetli bir rasyon oluşturmaya sağlar.

Silajda küf oluşumunu en aza indirerek sütte ki aflatoxin miktarının düşürülmesini sağlar.

1 ton silaj için 2 gr ürün
1 paket ürün (200 gr) 100 ton silaj için yeterlidir

ÇORUM DSYB YÖNETİM KURULU BAŞKANI YILMAZ KAYA 6. OLAĞAN GENEL KURULU'NDA GÜVEN TAZELEDİ

Çorum İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği 6. Olağan Genel Kurul Toplantısı 26 Temmuz 2021 tarihinde gerçekleştirildi. Tek liste ile gidilen seçimde mevcut başkan Yılmaz KAYA yeniden Birlik başkanlığına seçilerek güven tazeledi.

Genel Kurul Toplantısına, Düvenci Belediye Başkanı Necmettin YALÇIN, Karaman İl Tarım ve Orman Müdürü Yusuf ŞAHİNBAŞ, Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Çetin BAŞARANHINCAL, ÇESOB Başkanı Recep GÜR, Ziraat Odası Başkanı Mehmet SAYAN, Ticaret Borsası Başkanı Naki ÖZKUBAT, CHP İl Başkanı Mehmet TAHTASIZ ve birlik üyeleri katıldı.

Ticaret ve Sanayi Odası Fuar Kompleksi alanında gerçekleşen Genel Kurul Toplantısında faaliyet raporu, gelir gider tablosu ile yönetim ve denetleme kurulu raporları okunup ibraz edildikten sonra seçime geçildi. Tek liste ile gidilen

seçimde mevcut başkan Yılmaz KAYA yeniden Birlik Başkanlığına seçildi.

Toplantıda konuşma yapan Yönetim Kurulu Başkanı Yılmaz KAYA, en büyük hassasiyetlerinin üreticinin elindeki sütü alıp gününde parasını ödemek olduğunu söyledi. Yeni hizmet binası için Ankara

yolu üzerinde 17 dönümden oluşan arsa aldıklarını açıklayan Kaya, "10 milyon liraya mal olacak projemizi sunduk. Proje içerisinde süt toplama merkezi, idari binalar, yöresel ürünler ve tarım marketi olacak. Belediye'den ruhsatımız çıkarsa bu yıl içerisinde temelimizi atıp oraya geçeceğiz" dedi.

"Tarım olmazsa hayvancılık olmaz" diyen Kaya, Karadeniz Bölgesi'nin en büyük hava yem deposunu Çorum'a kurduklarını bildirdi.

Çorum'un en önemli sorununun süt olduğunu, bunu da 4 yıllık süre de aştıklarını vurgulayan Kaya, "Çorum'da en fazla yıllık 100 ton süt toplanırken şuan 200, 225 tonları gördük. 500 tonları da görürüz inşallah. Hiçbir ilde Ramazan ayında süt alınmadı. Biz gece gündüz bayram demeden sütleri topladık.

Üreticimizin elinde sütü bırakmadık. 1000 ton sütü süt tozu yaptırmışız. 3.5 milyon TL değeri var. En büyük hassasiyetimiz üreticinin elindeki sütü alıp gününde parasını ödemek. Bundan sonraki sürecimizde de adaletli, dürüst, ilkeli bir şekilde 4 yıl daha geçireceğiz" ifadelerini kullandı.

İl Tarım ve Orman Müdürü Orhan SARI, Yılmaz KAYA'nın Birliği çok iyi bir noktaya getirdiğini belirterek, "Bayrağı çok yükseğe koydular

daha da ileri koyacaklarına inanıyorum. Birliği bir adım ileri nasıl götürürüz bunun gayreti içerisinde olduklarına şahidim. Bu yönetim 4 yıl sonra daha yeni şeylerle ortaya çıkacaktır. Birliklerimiz Türkiye'de parmakla gösterilecek hale gelecek yeter ki destekleyin" şeklinde konuştu.

Olağan Genel Kurul Toplantısının Çorum ve ülke hayvancılığına hayırlı olmasını diler ve yeni dönemde başarılar dileriz.

TEKİRDAĞ'DA BUZAĞI GÜZELLİK YARIŞMASI YAPILDI

Tekirdağ'ın Süleymanpaşa ilçesinde Tarım ve Teknoloji Günleri Fuarı etkinlikleri kapsamında "Buzağı Güzellik Yarışması" düzenlendi.

Buzağı güzellik yarışması açılış konuşmasını yapan Tekirdağ İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Ergin DURGUN, "Yarışmayı daha önce ilan etmiştik. Başvurular sonucunda Birliğimizin teknik personeli işletmelere giderek, bu hayvanları bir ön değerlendirmeden geçirdi ve 8 dişi buzağımız buraya katılmaya hak kazandılar. Burada bir final müsabakası olacak. Bu yarışma sonucunda birinci, ikinci ve üçüncüye çeşitli ödüller hedi-

ye edilecek. Biz Birlik olarak altın hediye edeceğiz. Bu yarışmalar-daki amacımız iyi ırk yetiştiren üreticilerimizi ödüllendirmek. Bu-buzağılarda dış görünüş açısından bir değerlendirme var. Baba ve anne özellikleri açısından kriterlere bakılacak" dedi.

Başkan Ergin DURGUN, yarışma ile daha kaliteli ve sağlıklı sığır yetiştirme konusunda üreticileri bilgilendirmeyi amaçladıklarını da sözlerine ekledi.

Merkez Birliği Teknik İşler Şube Müdürü Onur YİĞİT'in de aralarında bulunduğu jüri üyelerinin değerlendirmeleri sonucunda yarışmaya katılan Mehmet İŞCAN'a ait buzağı birincilik elde ederken, Ahmet KORKMAZ'a ait buzağı ikincilik ve Şener ÇEVİK'e ait buzağı ise üçüncülük elde etti.

Yarışma sonucunda dereceye giren buzağların sahiplerine altın ve plaket takdim edildi.

MEVZUAT

TEBLİĞLER

- 15 Temmuz 2021 Tarih ve 31542 Sayılı Resmi Gazete Hayvancılık Desteklemeleri Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2020/32)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/25)
- 31 Ağustos 2021 Tarihli ve 31584 Sayılı Resmi Gazete Çiğ Süt Desteği ve Süt Piyasasının Düzenlenmesi Uygulama Tebliği (Tebliğ No: 2021/22)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/32)

SÜT SIĞIRLARINDA TİP SINIFLANDIRILMASI VE VÜCUT KONDİSYONU DEĞERLENDİRME KİTABINI VE BOĞA-İNEK MAKETİNİ BİRLİĞİMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ.

SÜT, SÜT ÜRÜNLERİ VE CANLI HAYVAN FİYATLARI (Mayıs, Haziran, Temmuz Dönemi)

	Ortalama	En düşük	En yüksek
Çiğ Süt Fiyatı, TL/kg	2,39	2,14	2,65
Süt Yemi Fiyatı (%18 HAM PROTEİN, 2600 ME, Kcal/kg), TL/kg	2,80	2,58	3,03
Damızlık Belgeli Holstein (Siyah-Alaca) Düve, TL/baş	12 853	12 178	13 528
Damızlık Belgeli Simental Düve, TL/baş	15 098	13 978	16 218
Damızlık Belgeli Esmer (Montofon) Düve, TL/baş	13 921	13 221	14 621
Süt, TL/kg*	6,37	6,18	6,65
Yoğurt, TL/kg*	7,81	7,57	8,16
Beyaz Peynir, TL/kg*	29,93	29,26	30,90
Kaşar Peyniri, TL/kg*	49,98	49,42	50,76
Tulum Peyniri, TL/kg*	61,64	61,18	62,13
Krem Peynir, TL/kg*	35,78	35,05	37,00
Kahvaltılık Tereyağı, TL/kg*	70,08	69,57	70,91
Çiğ Süt Fiyatı/Yem Fiyatı Oranı	0,85	0,83	0,87
UHT Süt Fiyatı/Çiğ Süt Fiyatı Oranı	2,66	2,89	2,51

*Süt ürünlerinin tüketici fiyatları www.tuik.gov.tr adresinden alınmıştır.

Kaynak: 81 DSYB

ADI SOYADI veya ÜNVANI :
DERGİ ADEDİ :
ADRESİ :
TELEFON :
MESLEĞİ VEYA ÇALIŞMA ALANI :

Dergimize abone olmak isteyen kişi ve kuruluşlar, abonelik formu veya formdaki bilgileri içeren bir yazı ve aşağıda verilen banka hesap numarasına yatırılacak yıllık abonelik bedelinin banka dekontu faksı ile birlikte veya adrese gönderilmelidir. Derginiz düzenli olarak adresinize gönderilecektir.

Bir yıllık abonelik bedeli : 25 TL

Ziraat Bankası Mustafa Kemal Mahallesi Şubesi Şube Kodu: 2486 Hesap No: 3673814-5003

Adres: Eskişehir Yolu Üzeri Mustafa Kemal Mahallesi 2120. Cadde No: 5 Gözüm İş Merkezi Daire: 1-2 06520 Çankaya / ANKARA

Tel: 0312 219 45 64 (pbx) Fax: 0312 219 45 59

Kocaeli İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği 2005 yılında İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nde küçük bir konteynırda 27 üye ve 9 kooperatifin birleşmesi ile kuruldu ve faaliyete başladı. Büyük bir hızla büyüyerek diğer İl Birlikleri arasında yerini aldı. Cemil GÜLFEN başkanlığındaki yönetim 2008 yılında göreve gelmiş ve üyelerimizin teveccühü ve güveni ile 14 yıldır görevine devam etmektedir. Birliğimiz şu an 4 çalışan ve sahada aktif çalışan 2 aracı ile soy kütüğü ve ön soy kütüğü çalışmalarını yürütmektedir. Birliğimizin merkez dışında Kandıra ilçesinde bir şubesi bulunmakta ve bu şubelerde yem katkı maddeleri, yalama taşı, yem bitkileri tohumları ve üyelerimizin sair ihtiyaçları giderilmektedir.

Göreve geldiğimiz 2008 yılında 350 üye ile devraldığımız Birliği-

mizi 2500 üyeye kadar çıkarttık. Bu dönemlerde belirttiğimiz hizmetlerin yanında küpeleme ve tohumlama hizmeti de verdik. Fakat ilerleyen zamanlarda desteklerin üye hesaplarına yatması ile ekonomik sıkıntılar ve tahsilat problemleri yaşanmaya başlayınca tohumlama ve küpeleme hizmetimizi 2014 yılında sonlandırmak zorunda kaldık. Bu dö-

nemden sonra bütün Birlikler gibi üye kaybetmeye başladık ve şu anda 1050 üyede tutunduk. Bunun sebebi destekleme ödemelerinin değişmesidir. Destekleme ödemeleri değiştikten sonra kayıtlı hayvan varlığında ve üye sayısındaki düşüşler halen devam etmekte, yetiştiricilerimizin girdi maliyetleri arttığı için birçok işletme kapanmaktadır. Eğer hay-

RÖPORTAJ

vancılık politikasında bir değişik-
lik olmaz ise ileriki dönemlerde
Türkiye hayvancılığı ağır yaralar
alacaktır. Bugün için sürdürüle-
bilir toptan çiğ süt fiyatı 4.50 TL
olması gerekirken 3.20 TL süt ve-
ren üretici yarın yem çuvalı 200
TL olduğunda ne yapacak. Tarım
ve Orman Bakanlığı koordineli bir
biçimde çiftçinin, üreticinin üre-
timde kullandığı mazot, gübre,
tohum, elektrik, ilaç ve yem ma-
liyetleri üzerinde denetim yapıp
girdi maliyetlerini kontrol altına
alabilirse faydalı olur yoksa ülke-
mizde hayvancılığı çok zor günler
bekliyor.

Birliğimizin projelerinden bah-
sedecek olursak Kocaeli Büyük-
şehir Belediyesi ile yaptığımız
istişareler sonucu 10 yıldır yem
bitkileri tohumlarının %50 hibeli
dağıtımını sağladık. Kocaeli Bū-
yükşehir Belediyesi ile soğutma

tankı projesi ile üyelerimize 90 adet %50 hibeli soğutma tankı dağıtımı yapıldı.

En son projemiz ise Büyükşehir Belediyemizin üyelerimize 3 ay boyunca her ay 50 litre mazot vermesi oldu.

Şimdilerde üzerinde çalıştığımız projemiz Düve Projesi. Kocaeli-Büyükşehir Belediyesi ile kiralayacağımız çiftlikte 12 aylık dişi düveler alınıp beslenerek yaşları tamamlandığında Birliğimiz tarafından tohumlayarak üyelerimize %50 hibe ile dağıtmayı planlıyoruz. Kocaeli hayvancılığı için var gücümüz ile çalışıyoruz.

Kandıra ilçemizde hayvan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ilimiz

için uygun olduğunu düşündüğümüz düve üretim tesisi ve işletme tesisi kurma ile hayvan hareketlerini kontrol etmek için hayvan pazarı kurma hedefimiz var.

Çiftçiler günü etkinliğinde ve tarım fuarlarında hayvan yarışması yaparak sosyal faaliyetlerimize

devam ettik. Bu arada hijyenik süt sağımıyla ilgili marka kalkınma ajansı ile yaptığımız projelerle kadın çiftçilerimize hijyenik süt sağımıyla ilgili ve Kocaeli ilimizde bulunan gençlerimizi bu işe teşvik etmek, ülkemize faydalı üretken, çalışkan gençler yetiştirmek adına eğitimler yaptık.

YETİŞTİRİCİLERİMİZİN HİZMETİNDE...

TÜRKİYE'

ZEYBEK TR05649744

D. Tarihi : 16.12.2012

Yetiştirici : DORUK TARIMSAL
HAY. GIDA. ÜR. PAZ.
TİC. LTD. ŞTİ.

BABA NO : CZ510887061
BABA ADI : EXPERT HG-255
D. TARİHİ : 07.05.2005

ANA NO : AT000392360717

D. TARİHİ : 29.09.2009
4/3 (305) 7.933
3. LAK 9.004

DE195500

CZ131192610

DE185090

AT510976272

PAKDİL TR421490529

D. Tarihi : 08.12.2009

Yetiştirici : ALTINOVA - TİM

BABA NO : IT021000782330
BABA ADI : RUD ZASTER
D. TARİHİ : 26.08.1999

ANA NO : TR42292206
ANA ADI : SALKIM
D. TARİHİ : 06.05.2004
7/6 (305) 7088
4. LAK 8254

ITV1000121852

DE0912436709

TRS276-99

TR4242059

8/8 7554
8. LAK 9281

KUBİLAY TR421698013

D. Tarihi : 08.01.2010

Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

BABA NO	: US193299	ANA NO	: TR42292232
BABA ADI	: CAMELOT MISSION	ANA ADI	: İSTANBULLU
D. TARİHİ	: 10.07.1998	D. TARİHİ	: 23.05.2004
		5/4 (305)	6157
		3. LAK	7114
US 187748	US857838	TRS176-98	TR0031499-186
			3/2 (305) 6476
			2. LAK 6912

YİĞİT TR422463309

D. Tarihi : 27.11.2013

Yetiştirici : ALTINOVA-TİM

BABA NO	: CH120035015977	ANA NO	: TR42899225
BABA ADI	: BONGOLO	ANA ADI	: YETER
D. TARİHİ	: 24.12.2003	D. TARİHİ	: 27.05.2007
		6/4 (305)	7425
		2. LAK	8782
DE348812	CH11611035502	US191184	TR42536126
			2/2 7099
			2. LAK 7386

MALATYA DSYB YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERGÜL GÜNAYDIN'DAN MALATYA DSYB HAKKINDA BİLGİLER ALDIK

Birliğiniz ne zaman faaliyete başladı?

Malatya İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğimiz 2003 yılında ilimizde faaliyete başladı. Birlik Yönetim Kurulu Başkanlığına 2012 yılında seçilerek göreve başladım. Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı Bölümü mezunuyum. Ayrıca üretici olmam sebebi ile hayvancılığın sorunlarını, sıkıntılarını bilen ve yaşayan birisi olarak Birliğimizin ve sektörümüzün sıkıntılarını gidermek için yerinde ve doğru kararlar vererek çözüm odaklı çalışmalar yapmaktayız. Malumunuz, hayvancılıkta en önemli husus yüksek verimli hayvanlar elde etmektir. Yüksek verimli hay-

vanları seçmek, elde etmek ise ırk ıslahından geçmektedir. Ülkemiz koşullarında ırk ıslahının en önemli ayağı ise suni tohumlamadan geçmektedir. Göreve geldiğimiz günde ilk icraatımız suni tohumlama ekibi kurarak bu işe başlamak olmuştur. Üyelik potansiyeli yüksek olan ilçelerimizde şubeler açarak ve suni tohumlama da genetik vasfı yüksek boğaların spermalarını, çok yüksek kar marjı gütmeden hizmet vermeye başladık. Bugün üyelerimizin işletmelerinde çok kaliteli damızlık dişi hayvanlarının olduğunu görüyoruz. İlçelerimize şubeler açarak, hizmeti üyelerimizin ayağına götürmüş olduk.

Hayvancılık işletmelerinde yetersiz bakım ya da yanlış besleme ve genetik faktörler sebebi ile hayvanların tırnak sağlığı bozulabilmektedir. Tırnak sağlığı bozulan hayvanda ciddi verim kayıpları yaşanabilmektedir. İlimizde tırnak bakım ve kesim hizmetinin eksiliğini görerek bu işe başlamaya karar verdik. Şu anda 1 travay, 1 araç ve 1 tırnak kesim personeli ile üyelerimizin hayvanlarına tırnak bakımı ve kesim hizmetini sunmaktayız.

Üyelerimizin işletmelerinde doğan buzağılara, İl Tarım ve Orman Müdürlüğü ile yapmış olduğumuz protokol çerçeve-

sinde küpeleme hizmeti sunarak kimliklendirme işlemlerini birlik olarak yapmaktayız. Birliğimiz teknik personelleri tarafından ayrıca üyelerimize danışmanlık hizmeti sunmaktayız.

Bugün birliğinizde çalışmakta olan kaç kişi bulunmaktadır?

Birliğimizde 1 veteriner hekim, 1 ziraat mühendisi (zooteknist), 5 veteriner sağlık teknikeri, 1 veri

giriş personeli, 1 tırnak kesim personeli ve 1 muhasebe personeli olmak üzere toplam 10 personel ile üyelerimize hizmet sunmaktayız.

Kaç adet şubeniz var?

Birliğimizin Arguvan, Arapgir, Doğanşehir, Yazıhan ve Yeşilyurt ilçelerimiz olmak üzere toplam 5 adet şubemiz bulunmaktadır. Ayrıca Yeşilyurt ilçesinde merkez büromuz vardır. Şubelerimiz vasıtası ile üyelerimize daha hızlı ve yerinde hizmet vermekteyiz. Şubelerimizde suni tohumlama, küpeleme, danışmanlık ve ürün satışı yapılmaktadır.

Birliğinizin faaliyetlerini şubeler de dahil olmak üzere, toplam kaç araç ile yürütmektesiniz?

Süt satışı ve pazarlama sıkıntısı olduğu dönemlerde süt toplama

RÖPORTAJ

hizmeti vermek ve üyelerimizin mağduriyetini gidermek amacıyla 2 adet süt toplama aracıımız ve 10 tonluk süt soğutma tankımız mevcuttur. Ayrıca tüm şubelerimizde araçlarımız mevcut olup, Birliğimiz toplam 10 araç ile hizmet vermektedir.

Birlik olarak yaşadığınız sıkıntıların varsa nelerdir?

Birlik olarak yaşadığımız en büyük sıkıntı üye aidatlarımızı tahsil edemeyişimizdir. Üreticilerimiz buzağı desteklerini dört gözle beklemekte ve buzağı desteklerine göre de plan yapmaktadırlar. Maalesef üreticilerimiz destekleme kalemleri içerisinde Birlik payını hesaba katmamaktadırlar. Aidat tahsilatı yapamadığımız zaman da ciddi ekonomik sıkıntılar yaşamaktayız. Bu sıkıntı Birliklerin ilerlemesi yolunda ciddi bir engeldir. Bakanlığımız ya aidat kesintilerini yapıp Birlik hesabına aktararak ya da önceki yıllarda olduğu gibi üyelerin desteklemesini Birlik hesabına aktararak bu soruna çözüm bulmalıdır.

Diğer bir sorun üyelerimizin işletmelerine sağlık hizmeti ve koruyucu hekimlik aşılama hizmetini yapamayışımızdır. Özellikle koruyucu hekimlik yönünden aşılama yetkisinin Birliklere de verilmesi durumunda verim kayıplarının (et, süt, hayvan, buzağı) ciddi oranlarda azalacağı kanısındayım. Koruyucu hekimlik aşılama hizmetinin Birliklere verilmesi hem istihdam yaratır hem de

sahada daha hızlı bir aşılama olanağı sağlar, hem de verim kayıplarını azaltarak ülke ekonomisine ciddi katkılar sağlar.

Gelecek dönemdeki projelerinizden bahsedebilir misiniz?

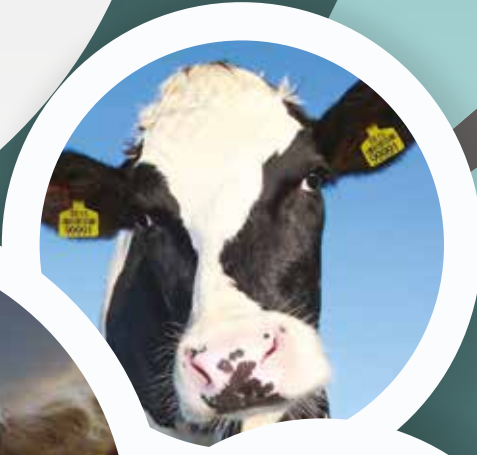
Gelecek dönemde Birliğimize süt toplama, işleme ve hayvansal ürünler (et-süt) satış mağazası kurarak, üretimden tüketime kaliteli ürünler sunmak istiyoruz. Birliğimiz üyelerinin sütünü kullanarak hem üyelerimizin sütünü değerlendirmiş olacağız hem de tüketicilere

hesaplı ve kaliteli ürün sunmuş olacağız.

Birliğimiz üyelerinin damızlık hayvanlarının satışını gerçekleştirmek ve üyelerimizin damızlık düve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaklaşık 200-250 başlık bir çiftlik satın aldık. Pandemi sürecine denk gelmesi dolayısıyla çiftliğimizi faaliyete geçiremedik. Hedefimiz en kısa sürede satın almış olduğumuz çiftliği faaliyete geçirerek hem üyelerimizin hem de ilimizin damızlık hayvan taleplerini karşılamak olacaktır.

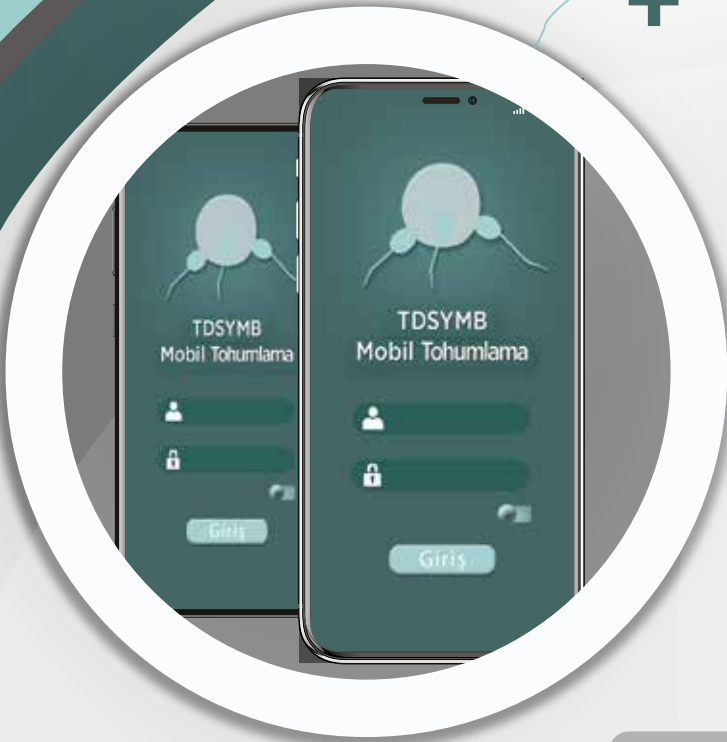

genTÜRK®

MÖBİL TOHURLAMA

Güvenilir,
Hızlı,
Anlık Kayıt
ANDROID'den Sonra
Artık IOS'da!

Tel : 0 (312) 219 45 64
Faks : 0 (312) 219 45 59
E-mail : teknik@dsymb.org.tr

ANDROID APP ON
Google play

Available on the iPhone
App Store

MALATYA DSYB ÜYESİ RIDVAN İÇYER İLE İŞLETMESİ VE HAYVANCILIK HAKKINDA KONUŞTUK

Yetiştirici olmaya nasıl karar verdiniz? Kaç hayvanla başladınız, bugün kaç baş hayvanınız var?

Yetiştirici olmaya 2008 yılında karar verdim. 2008 yılında fabrikada asgari ücret ile çalışıyordum, çalıştığım fabrika kapanınca ve o dönemde sıfır faizli, 7 yıl ödemeli krediler olduğundan hayvancılığa başlamaya karar verdim. İlk başladığımda Bursa ilinden getirdiğim 9 baş Holstein ırkı düveler ile bu işe başladım. Şu anda işletmemde 30 başı sağmal olmak üzere toplamda 45 adet hayvanım mevcut.

Hayvan sayınızı artırmayı, işletmeyi büyütmeyi nasıl başardınız? Bu süreçte size yardımcı olan faktörler neydi?

Hayvan sayımı artırmayı, ürettiğim sütü kendim pazarlayarak

başardım. Gerek bugün gerekse önceki yıllarda süt fabrikalarının almış olduğu fiyatlar hep düşük oldu. Biz küçük bir aile işletmesiyiz, süt fabrikalarının alım fiyatları bizim gibi aile işletmeleri için düşük kalıyor. Kar oranımızı artırmak için yapacağım en önemli adımın kendi sütümü kendimin pazarlaması olacağını düşündüm ve bunu yaptım. Tabi bu işte bana yardımcı olan en büyük faktör eşimdir. Daha öncede dediğim gibi biz aile işletmesiyiz, hayvanlarımıza eşim ile birlikte bakıyoruz.

İşletmeyi kurarken ne gibi sorunlarla karşılaştınız? Sizin için en büyük güçlük neydi?

İşletmeyi kurarken en büyük zorluğu bankada kredi çekerken yaşadım. Banka kredi işlemleri oldukça teferruatlı. Bizler köylü, üretici insanlarız, evet banka

kendini sağlama almak istiyor. Köylü insanın köyde arazisi olur, evi olur, traktörü olur. Banka teminatı kısmında sıkıntılar yaşadık o dönem. Maalesef banka bu saydığım varlıkları teminat olarak almayı kabul etmiyordu. O dönem en çok bu konuda sıkıntı yaşamıştık. Bir diğer sıkıntı ise hayvan temininde yaşadık. İstedikim özelliklerde hayvanı maalesef ilimizde bulamadım ve gidip Bursa'dan almak zorunda kalmıştım.

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ne ne zaman ve neden üye oldunuz?

Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'ne 2011 yılında üye oldum. Birliği üye olmamdaki amaç hayvanlarımın kayıtlarının tutulması ve destekleme işlemlerinin takip edilmesi içindi. Tabi o yıllarda Birliğin çok fazla faaliyeti yoktu. Destekleme işlemleri yapılyordu. Ama

şu anda Birliğimizin faaliyetleri oldukça iyi, suni tohumlama, tırnak kesimi, küpeleme, danışmanlık gibi birçok faaliyeti mevcut.

Birliğe üye olmanızın size en büyük faydası nedir?

En başta şunu söyleyeyim ekonomik faydası çok. Bunu açacak olursak buzağı desteğimizi Birlik üzerinden aldığımızda fiyat yüksek oluyor, yetiştirdiğimiz düveler kayıtlı damızlık hayvanlar oluyor, bugün Birliğimizin suni tohumlama fiyatları hem hesaplı hem de oldukça kaliteli. İlimizde tırnak bakımı ve kesimi daha önce yoktu ya da bir, iki kişi tarafından oldukça basit ve ilkel teknikler ile yapılıyordu, ama bugün modern bir şekilde travay ile kapımıza kadar bu hizmet geliyor. Danışmanlık hizmeti veren arkadaşımız ile sürekli irtibat halindeyiz. Yeni gelişmelerden veya farklı

bir uygulamadan telefonumuza mesaj göndererek bilgilendirme yapılıyor. Birlik üyeliği ile sizlerin de gördüğü gibi birçok avantajımız var.

Merkez Birliği ve Diğer İl Birlikleri'nin faaliyetlerinden haberdar mısınız?

Gerek Merkez Birliği gerekse diğer Birliklerin çalışmalarından basından ya da internet üzerinden haberdar olabiliyoruz.

Bölge olarak yaşadığınız en büyük sıkıntı (hastalık vb.) nedir? Bu sıkıntılar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Zaman zaman hayvancılıkta sıkıntılar olabiliyor. Sonuçta canlı. Hastalık gibi problemler işletmemizde fazla olmuyor. Zamanında aşılarımızı yaptırıyoruz. Gerek Birliğimizin veterineri gerekse Tarım İl Müdürlüğü'nün veteriner hekimleri sürekli gelip hayvanlarımızı kontrol eder. Sıkıntı ya da problem gördüğünde gerekli şeyleri söyler tedbirimizi alırız. Birliklere hayvan sağlığı konusunda da yetki verilse çok daha iyi olacağı kanısındayım. Birliğimizde veteriner hekim mevcut, veteriner teknikeri mevcut, klinik olmasa da en azından veteriner ilaç ve aşı satışı yetkisi verilse bizlerin çok daha rahat edeceği kanısındayım. İnşallah yetkililer bizleri duyar da bu konuda bir çalışma başlatır.

Bizlerin en büyük sıkıntısı ekonomik. Girdi maliyetleri son dönemlerde oldukça fazla. Son dönemlerde yaşanan bir de kuraklık ile işler iyice içinden çıkılmaz hal almaya başlıyor.

RÖPORTAJ

İlinizde yetiştirici olmanın farkı nedir sizce? Olumlu ve olumsuz taraflarını sıralamanızı istesek neleri sayarsınız?

İlimiz için demeyelim de yetiştirici olmanın farkı çok. Az öncede dedim baktığımız canlı, hastada olsanız, düğününüzde olsa, cenazenizde olsa o hayvanlar size muhtaç, bakacaksınız. Mesaimiz yok, bugün pazar dinleneyim diyemezsiniz. Sabah yemlenecek sağılacak. Gecenin bir yarısı ineğiniz doğum yapacak, kalkacaksınız. Kış geliyor, samanınızı yoncanızı, silajınızı stoklayacaksınız. Saymaya kalksam olumsuz tarafı çok. Hele ki bu piyasa ortamında. Olumlu tarafı şudur; kendi işinizin başındasınız, patronda sizsiniz, amirde sizsiniz. Kendi ürettiğiniz ürünleri tüketebiliyorsunuz.

Yılda kaç buzağı alıyorsunuz? Bunların kaç yaşıyor?

Yılda 30 adet buzağı alıyorum. Çok şükür işletmemde buzağı

ölümü olmuyor. Bunda en büyük etkende eşimle birlikte hayvanlara bakmamız, bence. Buzağı ölümü olduğu zaman o yıl ki karınızda ölmüş oluyor, bunun bilinci olduğundan dolayı buzağılarımıza ayrı bir özen gösteriyoruz. Doğumundan beslenmesine, barınağından yemine apayrı bir bakım gerektiriyor buzağılar. Az öncede dediğim gibi buzağı ölümlerinin olmayışında en büyük pay eşimin bana yardımcı olması.

İşletmenize ait kayıtları nasıl tutuyorsunuz? Soy kütüğü kayıtlarını sürü idaresinde kullanıyor musunuz? CİBİS'ten faydalaniyor musunuz?

İşletmemde ait kayıtları ajandamda tutuyorum. Kayıt tutmanın önemi çok, bilgi uçar gider ama yazı kalıcıdır. Bu işi yapan tüm üreticilere tavsiyem muhakkak kayıt tutsunlar. Kayıt tuttuğunuz zaman hayvanınızı daha iyi tanıyor olursunuz. Kaç litre süt vermiş ne zaman doğum yapmış, ne zaman

tohumlanmış, hangi hastalığı geçirmiş, hangi ilacı kullanmışsınız vs. aklınıza gelen ne varsa yazsınlar, bunun çok faydasını görürler. Onun dışında hayvan varlığı, döl verimi gibi raporları da Birlikten alıyorum. Özellikle döl verim raporu çok önemli bilgiler içeriyor.

Bildiğiniz üzere sürünün devamlılığı için üreme çok önemli. Üreme ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Bu sorunlar için ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Yetiştiriciler arasında bir söz vardır "kârımız, danamız". Buzağı olmazsa olmaz. Buzağı sürünün hem geleceği hem de annesinin süt verimi demektir. Buzağı olmazsa süt olmaz, buzağı olmazsa işletme büyümmez. Buzağılama ne kadar gecikir ise o kadar kârınız azalıyor demektir. Zaman zaman döl tutma problemleri yaşıyoruz. Bu problemi de Birliğimizin personelleri ile onların tavsiyeleri doğrultusunda aşabiliyoruz.

Suni Tohumlama boğası seçiminde nelere dikkat ediyorsunuz?

Mevcut hayvanlarımda olan eksiklikleri biliyorum. Tohumlama yaptıracağım zaman Birliğin personelleri ile istişare edip ona göre tohum kullanıyoruz. Zaten sağ olsun Birlik Başkanımız kaliteli boğaların spermalarını getiriyor. Bunu gerek işletmemde doğan gerekse diğer Birlik üyelerinin işletmelerinde görmekteyiz. Birliğimiz suni tohumlamada gerçekten belirli bir kaliteyi yakalamış durumda. Birliğimiz suni tohumlama işiyle ilgilenmeye başladığından beri kafamız rahat diyebilirim.

Daha genel olarak konuşursak Türkiye’de hayvancılık konusunda ki sorunlar neler? Süt fiyatları ya da ithal hayvanlar size tedirginlik yaratıyor mu?

Türkiye’de hayvancılık konusundaki en büyük sorun fiyatlar. Hangi il’e giderseniz gidin, yetiştiricinin söyleyeceği ilk söz “YEM PAHALI, SÜT UCUZ”. Ülkedeki hayvancılıkla ilgili en büyük sorun bu. Süt fiyatlarının düşük olması problem. Sanayiye giden sütün fiyatı yüksek olsa ben pazarlamadan vazgeçer sütümü fabrikaya veririm, kapasitemi artırırım. İthalat gerekli ise yapılsın ama sürekli değil. Zaman zaman besilik

hayvan ithal ediliyor, besilik boğa getirildiği zaman bizim boğalarımız para etmiyor fiyatı düşüyor. İthalat dediğim gibi çözüm olarak görülmemeli, çözüm kendi hayvancılığımızda aranmalı.

Yetiştiriciler yem fiyatlarının artmasından şikayetçi, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Yem pahalı. Yem fiyatları sürekli artıyor. Bunun karşısında süt aynı oranda artmıyor.

Bu işe yeniden başlarsanız nele-re dikkat edersiniz? Hangi konularda daha dikkatli olursunuz?

Bugünkü fiyatlar ile bugün olsa bu işe başlar mıydım? Bilmiyorum.

Bu işe yeni başlayacak üreticilere tavsiyeleriniz nelerdir?

Ben hayvancılıkla ilgilenmeye yaklaşık 12 yıl önce başladım. O zamanlar piyasa, ortam çok iyiydi. Bizim gibi aile işletmesi olmak isteyen hayvanlarına kendisi bakacak, kafasında bu işe yönelme bu işe başlama düşüncesi olan insanlara diyeceğim, bu işe başlarsanız aile huzurunuzu korumak kolay değil. Hayvancılık bu kadar kötü mü?, para kazanmıyor musunuz? dersiniz. Bundan 2 yıl öncesine kadar evet kazandım ama artık geçimimizi zor sağlıyoruz. Hayvancılık şu anda bana göre en zor zamanını yaşıyor.

Arş. Gör. Dr. Nurcan KARSLIOĞLU KARA

Uludağ Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Zootekni Bölümü

SIĞIRLARDA TAŞIMA VE HAYVAN REFAHI

Günümüzde ithalat ya da ihracatta canlı hayvan satışının daha yaygın hale gelmesiyle taşıma, rutin bir yönetim uygulaması haline almış, çiftlik hayvanlarının işletmeden bir diğer işletmeye ya da işletmeden kesimhaneye taşınması tüm dünya ülkelerinde sıkça gerçekleştirilen bir durum haline almıştır. Hayvanlar damızlık ya da kasaplık olarak çeşitli amaçlarla kara, demir, deniz ve hava yoluyla farklı sürelerde bir yerden başka bir yere nakledilmektedirler. Avrupa Birliğine üye ülkelerde ve ülkemizde yapılan hayvan nakillerinin %90'ı kara yolu ile yapılmaktadır ve kara yoluyla yapılan taşımacılık sırasında hayvanlar iç veya dış kökenli çeşitli stres faktörlerine maruz kalabilmektedirler. Bu nedenle nakil öncesi ve nakil sırasında sağlanan koşullar refah bakımından çok önemlidir. Kasaplık hayvanlarda, damızlık hayvanlara göre daha ciddi sonuçlar doğurmakla birlikte taşıma sırasındaki refah seviyesi düştükçe, hayvanlarda artan strese bağlı olarak ürün kalitesi düşer. Oluşan stresin süresi ve şiddetine göre bu durum ölümle de sonuçlanabilir.

Taşıma sırasındaki yükleme ve boşaltma, belli bir alanda sıkıştırma

ve farklı çevre koşulları, hayvanlar için kısa süreli stres faktörleridir. Özellikle kamyonun hareketi, titreşimi, hızla değişen ışık, sıcaklık ve nem koşulları, kötü hava kalitesi, uzun süreli nakillerde su kalitesi ve eksikliği, yem yetersizliği fiziksel stres kaynakları olarak gruplandırılır. Bunlar hem refahın hem de sağlıkları bozulan hayvanlarda ürün kalitesinin düşmesine neden olur.

Hayvanların nakil araçlarına yüklenmeleri, yükleme ve boşaltma rampasının özellikleri, araçta hayvan başına ayrılan alan, nakil aracının çeşitli özellikleri (süspansiyon sistemi, yükseklik, havalandırma gibi), yol ve iklim koşulları da refah üzerine doğrudan etkili faktörlerdir. Ayrıca nakil sırasında aracı kullanan operatörün de hayvanların refahı ve korunması üzerinde etkisi vardır. Zira kritik bir öneme sahip olan kara yoluyla yapılan hayvan nakillerinin %80'inde denge, ani hız değişimleri ve keskin frene bağlı hayvan kayıpları olabilmektedir.

Hayvan nakillerinde nakil koşullarının iyileştirilmesinin yanında hayvanlara gereksiz korku ve acı vermekten kaçınarak, hayvanların mevcut refah seviyelerini yükseltmek için türe ya da duruma göre ırka has davranışsal özelliklerin bilinmesi önem taşır. Bu nedenle, taşıma sırasında sığırın;

- Uzağı görmelerinin zayıf olması ve detay seçememelerinden dolayı gölge ya da bulundukları ortamdan daha loş alanlara doğru gitmek istemeyecekleri.
- Yakın çevrelerindeki nesnelerin

ani hareketlerinden kolayca ürkebilecekleri.

• Ses algılamaları insanınkine benzediğinden ani ve yüksek sestten rahatsız oldukları.

• Sürü içgüdülerinin kuvvetli olduğu ve bu nedenle izole edilmemeleri gerektiği gibi davranışsal karakteristikleri mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır [9].

Kasaplık hayvanlarda geri dönüşümsüz, damızlık hayvanlarda ise orta vadede geri dönüşümlü olarak ürün miktar ve kalitesine etkilerinden dolayı refah üzerine doğrudan etkili faktörlerden özellikle nakil araçlarında hayvan başına ayrılan alan (yükleme yoğunluğu), nakil süresi, yükleme ve boşaltma rampaları üzerinde, önemle durulmalıdır.

Yükleme Yoğunluğu

Yükleme yoğunluğu çeşitli şekillerde ölçülebilir. Bunlar hayvan başına ayrılan alan (m²/hayvan), belli bir canlı ağırlığa ayrılan alan (m²/100 kg) veya birim alana düşen canlı ağırlık (kg/m²) ile ifade edilebilir. Yükleme yoğunluğunun ölçülmesinde hayvan başına ayrılan alandan ziyade belli bir canlı ağırlığa ayrılan alanın tercih edilmesi daha doğrudur. Çünkü ilk yöntemde hayvanlardaki canlı ağırlık varyasyonu dikkate alınmamaktadır. Yükleme yoğunluğuna tür, yaş, canlı ağırlık, cinsiyet, gebelik durumu, nakil süresi, çevre sıcaklığı, boynuzluluk durumu gibi faktörler etkili olmaktadır.

Hayvan başına ayrılan alanın belirlenmesinde, hayvanlar arası sal-

dırganlık veya birbirlerinin üzerine atlama davranışları da dikkate alınmalıdır. Alanın azalması er-
gin erkek sığırlar arasında tehdit,
kavga ve yaralama davranışlarının
görülmesine neden olabilir. Bu du-
rum hem refahın azalmasına hem
de karkasta koyu, sert ve kuru etin
oluşmasına neden olmaktadır.
Hayvan yoğunluğun fazla olduğu
nakiller sonrasında karkaslarda
ezik bölgelere çok daha fazla rast-
landığı ve bu durumun karkas ve
et kalitesini olumsuz etkilediğini
bildiren çalışmalar bulunmaktadır.
Avrupa Birliği standartlarına göre
sığırlarda farklı canlı ağırlıklar için,
nakil esnasında araç içerisinde
hayvan başına ayrılacak alanlarla
ilgili sınırlar Tablo 1'de verilmiştir
(13).

Hayvan başına ayrılan alanın be-
lirlenmesinde, boynuzlu hayvanlar
için hesaplanacak alanın, boynuz-
suz hayvanlara göre hesaplanan-
dan %5 fazla olması gerektiği dik-
kate alınmalıdır.

Nakil Süresi

Nakilde refahı etkileyen önemli
faktörlerden biri de nakil süresi-
dir. Nakil süresi ilk hayvanın yük-
lenmesinden son hayvanın indi-
rilmesine kadar geçen süredir.
Yükleme ve nakile alışık olmayan
hayvanların refahı, yüklemenden
sonra ilk birkaç saat içinde olduk-
ça düşüktür. Daha sonra belli bir
dereceye kadar tür ve şartlara
göre değişen bir adaptasyon oluş-
makta, ancak ilerleyen saatler ile

nakil süresi uzadıkça refah tekrar
zayıflamaktadır. Bu nedenle nakil
süresi mümkün olduğu kadar kısa
olmalıdır. Aksi takdirde nakil süre-
sinin uzaması hayvanlarda refahın
kötüleştirmesine neden olmaktadır.
Bu durumdaki hayvanlarda yor-
gunluk, enerji yetmezliği, hastalık-
lara duyarlılık ve yeni patojenler-
le karşılaşma riskinin artmasına
bağlı olarak hastalanma riski de
artmaktadır. Ayrıca nakil süresinin
uzamasının et kalitesini de olum-
suz etkilediği belirtilmektedir. Bu-
nun yanında bazı hayvanlar tür,
ırk ve verim yönüne bağlı olarak
diğerlerine göre taşımanın yarat-
tığı stresle daha iyi başa çıkabilir.
Örneğin, büyükbaş hayvanların
küçükbaş hayvanlara göre daha
uzun mesafelere daha rahat nak-
ledilebildiği, sütçü ırkların nakil sı-
rasında oluşan stresle başa çıkma
yeteneğinin etçi ırklara göre daha
iyi olduğu bildirmiştir.

Nakiller hangi amaçla olursa olsun
(damızlık veya kasaplık), nakliyec-
i, çiftlik ve kesimhane arasında dü-
zenli olarak planlanmalı, hayvanla-
rın nakil ve bekleme süreleri uy-
gulanabilir ölçüde minimumuma
indirilmelidir. AB düzenlemelerin-
de karayoluyla nakillerde sürenin
8 saati geçmemesi gerektiği; bu
süreyi geçmesi durumunda na-
kilde kullanılacak araçlarda yapay
havalandırma, su ve yem temini
vb. ilave tedbirlerin alınmasının
zorunlu olduğu bildirilmektedir.
Bu düzenlemelere göre sığırlar
için standart ve maksimum taşı-
ma süreleri Tablo 2'de verilmiştir.

Buzağısı ile birlikte nakledilecek
inekler için nakil süresi 8 saatten
daha uzun olmamalı ve taşıma
süresi boyunca belirli aralıklarla
mutlaka su verilmelidir.

Sınıf	Tahmini Ağırlık (Kg)	Gereken Alan (m ² / Hayvan)
Küçük Buzağılar	50	0.30-0.40
Orta Yapılı Buzağılar	110	0.40-0.70
Ağır Yapılı Buzağılar	200	0.70-0.95
Orta Yapılı Erişkin	325	0.95-1.30
Ağır Yapılı Erişkin	550	1.30-1.60
Çok Ağır Yapılı Erişkin	>700	>1.60

Tablo 1: AB standartlarına göre nakil anında bir hayvan için ayrılan alan

Sınıf	Standart Araçta Kalma Süresi	En Yüksek Araçta Kalma Süresi		
		Seyahat	Dinlenme	Seyahat
Erişkin	8	14	1	14
Sütten kesilmemiş buzağılar	8	9	1	9

Tablo 2: Sığırlar için standart ve maksimum taşıma ve dinlenme süreleri (saat)

Yükleme ve Boşaltmada Rampaları

Nakil işleminde stres oluşturan en önemli unsur, hayvanların araca yüklenmesi aşamasıdır. Hayvanlar alışık oldukları çevrelerini, bazen sosyal gruplarını bırakmak ve alışık olmadıkları bir hayvan grubunun içine ya da aracın alışık olmadıkları ortamına girmek ve bununla başa çıkmak zorunda bırakılmaktadırlar. Yükleme koşulları (yükleme sırasında sopa ya da elektrikli övendirme kullanılması) özellikle de yükleme elemanları (yükleme rampası ve iskelesi) hayvanlarda fiziksel güç ve psikolojik stres seviyesini büyük ölçüde etkileyen faktörlerdir. Yükleme sırasında inekleri yönlendirmek ya da hareket ettirmek için sopa ya da elektrikli övendirme kullanılmamalı, yükleme ve boşaltma sırasında hayvanları rahatsız edeceğinden

kapı ve kilitlerin aşırı gürültülü açılıp kapanması engellenmelidir. Kaygan zeminler, keskin köşeler veya metal yapılar hayvanları yaralayabileceği, psikolojik ve fiziksel strese sokabileceği için mümkün mertebe elemine edilmelidir. Kullanılacak rampanın meyil yönü de strese neden olan bir diğer faktördür. Nitekim hayvanlar aşağı doğru inmek yerine yukarı doğru çıkmayı tercih ederler. Eğer meyilli bir yüzey kullanılacaksa yüzeyin yeteri derecede geniş olması, kaygan olmaması ve hayvanların vücutlarını çarpıp zedelememeleri için yan kısımların çıkıntılı olması gerekir. Rampa ve rampada hayvanların ilerleyeceği kanal sağlam, sert, kanal ve kanala çıkılan kapı hayvanların birbirlerini yaralamadan ve incitmeden geçmelerine izin verecek yeterlilikte geniş olmalıdır. Hayvanın ayağı zemine gömülmemeli ve hayvan-

ların düşmesini ya da zıplamasını engelleyecek yapı ve yükseklikte olmalıdır. Yükleme sırasında portatif rampa kullanılması halinde, kaymaları önlemek için rampa yüzeyinde kullanılacak malzemenin (kauçuk, talaş vb.) kalınlığı erişkin sığırların yüklenmesinde 20 cm olmalıdır. Kullanılan rampanın sabit ve beton zeminli olması durumunda ise zeminin, 10 cm yükseklik ve 30-45 cm genişliğinde merdiven basamak şeklinde olması tavsiye edilir. Dâhili ya da harici rampa kullanımında, rampa ve araç arasındaki açıklık olmamalı hayvanların bu ikisi arasında sıkışıp yaralanması engellenmelidir.

Yükleme ve boşaltma sırasında kullanılan rampa açısı, sığırlar için maksimum 20-25° derece olmalıdır, bununla birlikte, rampa açısının 20-25°'nin üzerine çıktığı yükleme ya da boşaltma koşullarında, rampa yüzeyinin 20-30 cm aralıklarla kaymayı önleyici bir malzeme ile kaplı olması gibi diğer optimal koşulların sağlanması durumunda hayvanların önemli bir problemle karşılaşmadan tırmanabileceğini bildirmiştir.

Yükleme sırasında kullanılan rampanın yerle yaptığı açının belirlediği rampa eğimi de çok önemlidir ve %20'den fazla olması istenmez zira eğim arttıkça hayvanların düşme riski artmaktadır. Kullanılan yükleme rampası genişliği çoğunlukla aracın arka kapağı yani araç genişliğinde yaklaşık 300 cm'dir. Bununla birlikte dar rampaların, hayvanların düzgün bir hat halinde yürümesini sağladığı ve hayvanların rampa üzerinde kendi etrafında dönmelerini engellediği bildirmektedir. Geniş rampalar özellikle araçtan boşaltma sırasında hayvanların araç dışına çı-

kışlarını kolaylaştırır da yükleme ve boşaltma için geniş olana göre dar olan (76 cm) rampalar tavsiye edilir.

Her durumda hem rampa hem de araç kapağı yükleme ve boşaltmaya uygun olarak dizayn edilmiş olmalı, yükleme sırasında düşmeleri ve kaymaları önlemek için rampa ve araç zemini üzerine bolca talaş serilmelidir. Hayvanların ilerleyecekleri güzergâh açık ve aydınlık olmalı, yeterli ve kullanılabilir hareket alanı sağlanmalıdır.

Nakliyede Kullanılacak Araçların Özellikleri

Sığırlarda nakil sırasında kullanılacak araçların tek ya da en çok iki katlı olması uygundur. Ancak araçların tek katlı olması tercih sebebidir. Kısa mesafeli hayvan nakillerinde taşınan hayvan sayısı da az (1-2 baş) olduğundan, kullanılan araçlar genelde basit (kamyon, kamyonet, römork vb.) ve tek katlıdır. Uzun mesafeli hayvan nakillerinde ise her biri 4 ya da 5 padoktan oluşan iki katlı ve tam donanımlı araçlar tercih edilmektedir. Hayvanların nakli sırasında çok katlı araçlar tercih ediliyorsa, katların yüksekliği önem taşımaktadır. Nakil sırasında hayvanlara, normal pozisyonlarında ayakta durma imkânı sağlanmalıdır. Sığırlarda normal pozisyonda vücudun en yüksek noktası başın üst tarafıdır ve başın en üst noktası ile tavan arasındaki mesafe ergin hayvanlarda 20 cm, buzağılarda 10 cm olmalı, kat yüksekliği bu ölçülere göre ayarlanmalıdır.

Nakil sırasında kullanılacak araçların özelliklerini belirleyen bir diğer unsur nakil süresidir. Hayvan nakillerinde 8 saatten daha uzun

sürekli mesafelerde taşıma tercih edilmemelidir. Ancak nakil süresi 8 saati aşıyor ise araçlarda;

- Mutlaka altlık olmalı
 - Mutlaka havalandırma sistemi olmalı yeterli hava bölmelere ulaşabilmeli
 - Vücut büyüklük ve tiplerine göre uygun sayılarda gruplandırma yapabilmek için araç içerisinde sey-yar bölme düzeneği olmalı
 - Gerekli durumlarda müdahalede kolaylık sağlanabilmesi için araç yerleşimi hayvanların doğrudan gözlemlenebileceği şekilde planlanmalı
 - Araç hayvanların su içebilmeleri için sulama sistemine sahip olmalı ve bu sistem tüm hayvanların ihtiyaçlarını karşılayabilecek kapasitede olmalı
 - Gerekli durumlarda araç dışarıdan kolayca su takviyesi yapabilecek sisteme sahip olmalıdır.
- 8 saat ve daha kısa süreli nakillerde ise;
- Hayvanlar arasında yeterince boşluk olmalı
 - Hayvanların başlarını rahatlıkla kaldırabilecekleri seviyenin altında kat yapılmamalı
 - Hayvanların kaçamayacağı tasarımlar yapılmalı
 - Araçlar hayvanların tahammül edebilecekleri standartları taşımalı, incinme, yaralanma olmalı
 - Katlarda uygun altlık kullanılmalı, idrar, dışkı ve sulama sisteminden

kaynaklanabilecek rutubeti engelleyebilmeli

- Köprü ve rampalar hayvanların rahatlıkla yüklenip boşaltılabileceği özelliklere sahip olmalı
- Araçlar hayvanların havalandırılmasına engel olmayacak şekilde tasarlanmalı, hava cereyanı ve yağış gibi dış etkenlere karşı korunaklı olmalı
- Hayvanlar asla iki dingil arasında yapılmış olan ek taşıma yerlerinde taşınmamalı

Sonuç olarak, son yıllarda dünya çapındaki yetiştirme sistemleri içerisinde hayvan refahı kavramının giderek önem kazanması, hayvansal üretim, ithalat ve ihracatında sadece hayvan sağlığını değil, aynı zamanda hayvan refahını da koruyan yaptırımları içeren çeşitli standartların getirilmesine neden olmuştur. Nitekim hayvan nakilleri sırasında ölüm oranlarının artması, karkaslardaki deformasyonlar, hayvanlarda ağırlık kaybı, etlerin kalitesinde azalma gibi hayvan refahı standartlarının göz ardı edilmesinden kaynaklanan birtakım problemler hayvan refahı kurallarının önemini ortaya koymaktadır. Nakledilecek hayvanların, ırkına, türüne, cinsiyetine, yaşına, kasaplık ya da damızlık olarak kullanılma amacına göre, refahları açısından ihtiyaçlarının, nakliye sırasında hayvanlar üzerinde oluşabilecek stres faktörlerinin ve etkilerinin bilinmesi ve bu etkilerin en aza indirilmesi için, konu ile ilgili yasa ve mevzuatlar kapsamında alınacak bu derlemede bahsi geçen temel önlemler, sadece hayvan refahını artırmak için değil aynı zamanda ciddi ekonomik kayıpların da önüne geçebilmek için büyük önem taşımaktadır.

Dr. Onur ŞAHİN

Muş Alparslan Üniversitesi
Uygulamalı Bilimler Fakültesi
Hayvansal Üretim ve Teknolojileri
Bölüm Başkanı

BUZAĞILAYAN İNEKLERDE İŞTAHSIZLIK

Türkiye’de süt sığırıcılığı yapan yetiştiricilerin bir çoğu doğuma hazırlanan ve buzağılayan ineklerinin davranışı ve beslenmesi konusunda yeterli bilgiye sahip değildir. Bu bağlamda, laktasyonun son dönemi ve kuru dönemde yapılan hatalı uygulamalar ve beslemeden kaynaklanan olumsuz etkilerin buzağılama sonrası ortaya çıkması ile yetiştiriciler maddi ve manevi sıkıntıya girmektedirler. Diğer yandan, çok sayıda ineğin yetersiz veya aşırı vücut kondisyonu nedeniyle doğum sonrası metabolik hastalıklar yakalanarak kesime gittiğini görmek mümkündür. Bu problemin, tedavi, ilaç ve üretimden kaybedilen süt olarak ülke ekonomisine vermiş olduğu zararın boyutu da madalyonun öteki yüzüdür.

Bu açıdan, yetiştiricilerimizin laktasyonun son 100 günlük döneminde ve buzağılamadan önceki üç haftalık dönemde yapacakları bakım ve besleme büyük önem taşımaktadır. Bu dönemlerden özellikle buzağılamadan önceki üç haftalık süre içerisinde uygulanacak dengeli ve yeterli besleme, doğum sonrası süt veriminin arttırılmasına ek olarak, ineğin ketozis, süt humması, rumen kayması gibi hastalıklardan korunmasına ve etkin bir üreme performansı sağlanmasına yardımcı

olmaktadır. Amerika’da yapılan bir çalışmada, doğum sonrası çıkabilecek problemlerin, o laktasyonda 800-1000 kg süt kaybına yol açtığını ifade etmektedir.

inek, buzağılamadan önceki iki haftalık süreç içerisinde üreme sistemini doğuma, meme bezi ni ise, süt üretimine hazırlayan bir dizi fizyolojik değişime maruz kalmaktadır. Buzağılama sonrası yem tüketime karşı isteksizlik olarak ifade edilebilecek iştahsızlığın meydana gelmesi, buna bağlı olarak ineğin vücut ağırlığında bir azalmanın meydana gelmesi sık karşılaşılan bir durumdur. Bu durum, yukarıda da bahsedildiği gibi geçiş döneminde ortaya çıkan fizyolojik değişimin doğal bir sonucudur. Ancak, yem alımı ve bununla bağlantılı olarak vücut ağırlığındaki düşüşün şiddetli ve uzun süreli olması yetiştiricinin

uygulamalar açısından problemler yaşamasına yol açmaktadır.

Damızlık Sığır Yetiştirici Birliklerinin büyük bir kısmının çalışmakta oldukları Holstein (Siyah Alaca) ırkı, diğer ırklar arasında verim bakımından ilk sırada yer almaktadır. Türkiye’de yapılan genetik çalışmalar sayesinde, her yıl 80 ile 100 kg civarında bir genetik ilerleme sağlanmaktadır. Süt veriminde sağlanan bu ilerlemeye karşın, hayvanın kuru madde tüketiminde, paralel bir iyileşme sağlanamamaktadır. Diğer bir deyişle, laktasyonun ilk 60 gününde ineğin iştah konusunda göstermiş olduğu performans, süt verimindeki artış karşısında yetersiz kalmaktadır. Bu tablo, buzağılama sonrası ineğin net enerji dengesi üzerinde negatif bir eğilimin oluşmasına neden olmaktadır. Diğer bir deyişle, inek süt verimini sürdürebilmek

için, yeme karşı iştahsızlığından kaynaklanan enerji açığını, kuru dönemde depolamış olduğu vücut yağ rezervlerinden sağlamaktadır. Buzağılama dönemine 3 veya 3,5 vücut kondisyon puanı ile giren ineklerde negatif enerji dengesinden kaynaklanan ağırlık kaybı sonucu vücut kondisyon puanı 2,5 puan'a kadar bir gerilemektedir. Bu beklenen bir gelişmedir. Ancak, vücut kondisyon puanı 3'ün altında olan ineklerde, bu dönemde canlı ağırlıkta gerçekleşecek düşüş, bağışıklık sisteminin zayıflamasına bağlı olarak metabolik hastalıkların oluşumuna ve döl verim performansının gerilemesine yol açmakta, süt verimi konusunda hayal kırıklığı yaşanmaktadır. Vücut kondisyonu 4 ve üzerinde olan ineklerde de aynı olumsuz sonuçlarla karşılaşmaktadır.

Yapılan bir diğer araştırmada ise, yem tüketiminin buzağılamaya üç hafta kala, kuru periyodun daha önceki dönemlerine oranla %30 düştüğü tespit edilmiştir. Bu normal olarak kabul edilir. Ancak metabolik olarak sağlık problemi yaşayan bir ineğin yem tüketimi kuru periyodun daha önceki dönemlerine göre %50, doğum sonrası ise, %70 düşüş göstermektedir. Diğer taraftan genç hayvanlara oranla yaşlı hayvanlarda iştahsızlık daha yoğun gerçekleşmektedir. Genç inekler büyüme için ilave bir enerjiye ihtiyaç duymaları nedeniyle, aşırı iştahsızlık problemini yaşamaları beklenmemektedir.

Bu açıdan yetiştiricilerin buzağılamadan üç hafta öncesi ve sonrası olmak üzere, altı haftalık dönemde ineğin maksimum kuru madde tüketimini temin

edecek şekilde besleme uygulamasına gitmeleri gerekmektedir. Sözkonusu altı haftalık dönemde, ineğin kanında yağ asitleri, keton cisimciklerinin (aseton, beta-hydroxy butyrate) miktarındaki artış, progesteron, İnsülin ve estrojen hormonlarının miktarlarındaki değişimler, doğumdan önceki bir hafta içerisinde ineğin kendini buzağılamaya şartlaması ve ineğin doğum için ayrı bir bölmeye alınmasından kaynaklanan stres, iştahsızlığın başlıca nedenleri olarak bilinmektedir.

Buzağılamadan üç hafta önce ve üç hafta sonraki dönemde hayvanın yaşama payı enerji ihtiyacına ek olarak rahimdeki buzağı ve süt verimi için gereksinim duyduğu enerji ihtiyacı karşısında, hayvanın yem tüketiminin sınırlı olması nedeniyle, enerji açığı ortaya çıkmaktadır. Bu durumda inek enerji açığını kendi vücut yağ rezervlerini parçalayarak kullanmak zorunda kalmaktadır. Yağ dokularının parçalanması sonucunda, yağ asitleri konsantrasyonu kan içeriğinde artış göstermektedir. Bu yağ asitleri karaciğerde kas ve meme dokusunda kullanılmak üzere enerjiye dönüştürülmektedir. Karaciğer bu işlem için glukoz (şeker) ihtiyaç duyar. Glukozun üretilmesi için, ineğin iştahsızlığında nişastanın sindirilmesi sonucu sentezlenen propiyonata gerek duyulmaktadır. Propiyonat aynı zamanda sütün önemli bir bileşiği olan laktozun yapımında da önemli rol oynamaktadır. Kanda ki propiyonat miktarının yetersiz olması halinde, karaciğerde yağ asitleri oluşacak glukoz yetersizliği nedeniyle enerjiye dönüştürülemez. Bu durumda

keton cisimcikleri oluşmakta ve kana karışmaktadır. Bu hayvanda metabolik bir hastalık olan ketozis'in şekillenmesine neden olmaktadır. Ketozis'in şekillenmesi ile birlikte ineğin yem tüketiminde yarı yarıya bir azalma ve günlük hareketlerinde bariz bir yavaşlamanın olduğu dikkat çekmektedir.

Karaciğerde yağ asitlerinin miktarında artıştan kaynaklanan yağlanma ayrıca, buzağılama güçlüğünü ve doğum sonrası meme dokusunda aşırı ödem oluşumunu beraberinde getirmektedir.

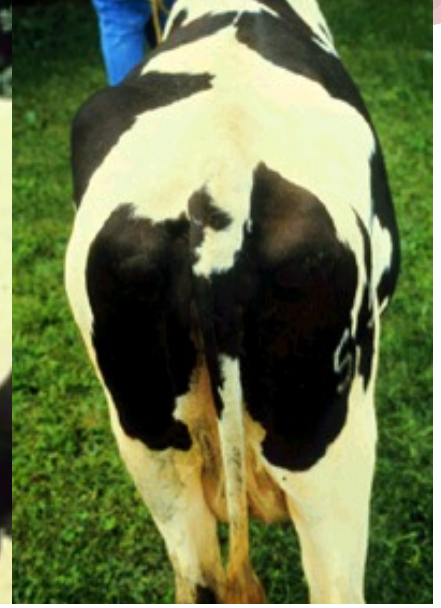
Özellikle vücut kondisyonu 4 ve üzerinde olan yağlı ineklerde ve yaşlı ineklerde bu problem sıkça rastlanmaktadır.

Yetiştirici bu problemleri yaşamamak için ne yapmalıdır?

- Tedbir alınmaya öncelikli olarak laktasyonun son 100 günlük kısmında başlanmalıdır. En iyi gösterge hayvanın vücut kondisyonuna bakmaktır. Yetiştirici, son 100 günlük dönemde ineğin uygun vücut kondisyonuna sahip olup olmadığına karar vermelidir. Hayvan çok yağlı ise, yedirilen rasyonda enerji içeriği düşürülmeli, çok zayıf ise, yedirilen rasyonun enerji içeriği artırılmalıdır. Bunu uygulayabilmek için ekstrem durumdaki (yağlı ve zayıf) ineklere ayrı bir rasyon uygulamasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sayede, ineğin 3 - 3,5 puanlık vücut kondisyonu ile kuruya çıkması ve buzağılaması sağlanmalıdır.

- Doğumdan 21 gün önce ve 21 gün sonra verilecek rasyon içeriğinde, rumende yeterli miktarda propiyo-

BESLEME

nat sentezlenebilmesi için nişasta kaynağı dane yemlerin kullanılması büyük önem taşımaktadır.

- Bu dönemde ineklerde yem seçicilik özelliği üst seviyede olması nedeniyle, ineklere verilecek rasyonların taze ve kötü koku içermemesi gerekmektedir. Bu nedenle, küflü silaj, beklemiş kesif yem gibi kötü koku verecek yemleri kullanmamaya özen gösterilmelidir. Bu konuya özellikle sıcak yaz aylarında çok daha dikkat edilmelidir.

- Her yemleme sonrası yemliklerin temizlenmesi gerekmektedir. Çünkü yemliklerde kalacak yem artıkları zamanla bozularak kötü koku verecektir.

- İnek, bu dönemde istediği zaman ve miktarda temiz su tüketme imkanına sahip olmalıdır.

- Geçişdönemindeki ineklere ayrı bir rasyon verilmesi isabetli olacaktır.

- Bu dönemdeki ineklere verilecek rasyonun enerji içeriğinin yüksek tutulması kullanılan en yaygın yöntemdir. Bu dönemde verilecek

rasyonun 1 kg kuru maddesi 6,5 – 6,7 Mega joul enerji, %12-14 ham protein içermelidir. Rasyonun %25-45'ini nişasta kaynağı hububat dane yemleri oluşturmaktadır. Rasyon içeriğindeki kaba yem oranının asgari %30 olması ve bu kaba yemin %75'inin kaliteli kuru otun oluşmasına dikkat edilmelidir. İnek başına verilecek kaliteli kuru otun günlük asgari 2 kg olması gerekir. Bu sayede ineğin yeterli geviş getirmesi de sağlanmış olacaktır.

- İneklerin enerji içeriği zengin rasyonlara uyum sağlaması amacıyla doğuma 21 gün kala alıştırmaya uygulamasına ihtiyaç vardır. Bu amaçla, enerji içeriği zengin yemden başlangıçta inek başına 1 kg verilmeli, 2-3 günde bir yarım kg veya haftada 1 kg arttırarak, buzağılama öncesi inek başına asgari 3 kg üzerinde tüketilebilmesi sağlanmalıdır.

- Doğuma üç hafta kala kurudaki ineklerin ayrı bir grup padoksuna veya bölmesine alınarak, bakım ve beslemesine ihtimam gösterilmelidir.

- Kurudaki ineklerin gerekirse müdahale ederek gezinmeleri suretiyle egzersiz yapmaları sağlanmalıdır. Bu egzersizler, ineğin kanında artış gösteren yağ asitlerinin kaslarda enerji olarak kullanılmalarını temin ederek, karaciğerdeki yağ asitleri ve propiyonat miktarları arasındaki dengeyi kuracaktır. Bu durum karaciğeri rahatlatacaktır. Ayrıca bu egzersizlerin özellikle yağlanmış ineklerde rumen dönmesi olarak bilinen abomasum deplasmanının oluşumunu engellemektedir.

- İneklerin kuruya ayrılması ve tekrar sağmal gruba dahil edilmeleri sırasında grup değişimlerinin bir düzen ve uygun şekilde yapılması gerekmektedir. Bu açıdan serbest sistemde sağmal dönemini geçiren ineklerin tek başına ayrı bir bölmede tecrit edilmesine veya sabit sistemle bağlanmamasına dikkat edilmelidir.

- Ayrıca, iştahsızlığa yol açan diğer faktörlere (ayak ve tırnak problemleri, süt humması ve üreme sistem hastalıkları vs.) karşı önlemler alınmalıdır.

veteriner
hekim
kontrolünde

ısı
işlem
görmüş

Amasya DSYB
üreticilerinden

Merzifon
yağlarından
taptaze

dondurulmuş
lezzetler

güvenilir

sağlıklı
erkek sığırlardan

Online Alışveriş için
www.amesia.com
Adresini ziyaret edebilirsiniz.

AMESİA, Amasya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği'nin Markası ve Kuruluşudur.

f /Amasya DSYB

f /Amesia

ig /amesiadsyb

Prof. Dr. Hasan İÇEN

Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi
İç Hastalıkları ABD
hasanicen@dicle.edu.tr

Zarife DEĞER

Veteriner Hekim
zarifedeger@hotmail.com

HAYVANLARDAN İNSANLARA BULAŞAN HASTALIKLAR

Özet

Zoonoz hastalıkların teşhisinde ve önlenmesinde kılavuzların geliştirilmesi ve yürütülmesi için özellikle veteriner halk sağlığı önderliğine ihtiyaç vardır. Zoonozlarla mücadelede başarıya ulaşmak, ancak çok önemli bir halk sağlığı sloganı olan "Koruma Tedaviden Üstündür" felsefesiyle multidisipliner bir halk sağlığı hizmeti verilmesiyle mümkün olacaktır. Sorunlar ve çözüm yolları belli, hayvanımıza, gıdamıza ve sağlığımıza sahip çıkalım. Bizim için değil, kendiniz ve yeni nesiller için çok geç olmadan, işi şten geçmeden.

Giriş

Bir toplumun ekonomik, sosyal, kültürel yönden gelişmesi her şeyden önce yeterli ve dengeli beslenebilmesine bağlıdır. Yeterli ve dengeli beslenme de ise hayvansal kaynaklar çok önemli bir yer tutmaktadır. Hayvancılığın geliştirilmesi bir yandan hayvan üretim tekniklerinin geliştirilmesi, diğer yandan da hayvanlarda ve insanlarda bireysel yada toplu ölümlere neden olan enfeksiyon hastalıkları ile mücadelesine bağlıdır. Günümüzde evde beslenen hayvanların sayılarının artması yanında sağlık kontrollerinin iyi yapılmaması halinde bu hayvanların insanlara zoonoz hastalıkları bulaştırma riskide artmaktadır. Evcil

hayvanlar insana çok keyif verir hatta kişinin sağlığını bile düzeltir. Modern toplumlarda olduğu gibi ülkemizde de evcil hayvan besleme alışkanlığı giderek yaygınlık kazanmakta, pek çok insan evinde kedi, köpek, kuş gibi hayvanlarla beraber yaşamaktadır. Araştırmalar hayvan sevgisinin ve hayvanın da sahibini sevmesinin ruh sağlığını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Bununla birlikte evcil hayvanlardan insanlara hastalık geçtiğini de unutmamak önemlidir. Bulaşıcı hastalıklar kişiden kişiye bulaşabilme, geniş kitlelere yayılma ve büyük toplulukları etkileme yeteneğine sahiptir. Bireysel sonuçları ağır olmakla birlikte, zoonoz hastalıkların büyük kitleleri de etkileme gücü olduğundan, toplumsal sonuçlar daha büyük olmaktadır. Zoonoz hastalıklar hayvanlardan insanlara, insanlardan hayvanlara geçen hastalıkların tümü olarak ifade edilebilir. Dünyada insan ve hayvanları ilgilendiren 200'den fazla zoonoz hastalığın var olduğu bilinmektedir. Ülkemizde çoğu sığır, koyun, köpek, kedi ve kanatlılarda görülen 40 civarında zoonoz hastalık mevcuttur. Zoonoz hastalıkların sayısının fazla olması insan sağlığı açısından oldukça düşündürücüdür. Zoonoz hastalıklar hasta hayvanların yanı sıra sağlam taşıyıcı hayvanlar vasıtasıyla da bulaşır. Son yıllarda bazı Avrupa Ülkelerinde görülen BSE (Deli Dana) ve ülkemizde dâhil olmak üzere çok sayıda ülkede görülen Avian İnfluenza (Kuş Gribi), Kırım Kongo Kanamalı Ateşi, Kuduz, Domuz gribi, Şarbon gibi hastalıklar bu ülkelerin insanlarında yarattığı endişe, zoonoz hastalıklarla mücadelenin önemini açıkça ortaya koymaktadır. Ayrıca

hayvanların ölümüne ve verim kayıplarına yol açarak ülke ekonomisine zarar vermektedirler.

Sosyoekonomik şartların değişmesi ile birlikte evlerimizde barındırdığımız kedi ve köpek gibi petlerden kaynaklanan zoonoz hastalıklar yanında tavuk, kuş vb. kanatlı hayvanlar, evcil memeliler, maymun, fare vb. yabani memeliler ve tavşanlar gibi pek çok hayvan türüne ait zoonoz hastalık, insanlara bulaşarak ciddi sorunlara neden olabilir. Kedi ve köpeklerde dâhil olmak üzere tüm hayvan türlerinde görülebilen ve insanlara da bulaşabilen bu zoonozlar, bakteriyel, paraziter, viral ve mantar kaynaklı olabilmektedir. Ayrıca bulaşması sadece kene, pire gibi arthropodlar aracılığı ile olabilen bazı zoonoz hastalıklar da mevcuttur. Bu etkenler kedi ve köpeklerde değişik şekillerde hastalığa neden olurlar ve farklı yollarla insanlara bulaşabilirler. Zoonozlar bu ciddi gelişimlerinin yanı sıra biyolojik terör açısından da çok önemli bir konuma sahiptirler. Bugün biyolojik terör amacıyla kullanılabilir olasıları olan veya kullanılabilen hastalıklar listesi içinde çok sayıda zoonoz hastalık unsurlarının yer aldığı unutulmamalıdır. Dünyada halen biyolojik silah olarak kullanılabilecek etkenlerin % 80'ni zoonozlar oluşturmaktadır. Yine kürselleşen dünyada ülkemiz nükleer tehditten ziyade kimyasal ve biyolojik terör tehdidi altında olması nedeniyle zoonozlar bu yönden de önemini korumaktadır. Halk sağlığı açısından dikkat edilmesi gereken ve ülkemizde çok sık görülen önemli zoonoz hastalıkların bir diğer yayılma yolu da kurban bayramlarında kesilen kurbanlar

ve bulaşık gıdalar oluşturmaktadır. Hayvansal ürünlerin gıda güvenliğinin sağlanmasında Veteriner Halk Sağlığı açısından hayvan refahı uygulamaları da önemli bir yere sahiptir. Çünkü hayvanın her türlü hastalıklara karşı korunması sağlıklı olması hayvan refahının en önde gelen kurallarından biridir. Dolayısıyla hayvansal ürünlerle insanlara geçebilecek zoonoz hastalıkların veya zoonotik patojenlerin bulaşmasının da önüne geçilmiş olur.

Zoonoz hastalıklardan kendimizi ve hayvanlarımızı korumak için;

1. Evcil hayvanınızla oynamadan önce ve oynadıktan sonra ellerinizi sabunla ve suyla yıkamalı ya da el jeliyle temizleyin.
2. Evcil hayvanınızın yüzünüzü yalamasına izin vermeyin.
3. Evcil hayvanınızın yemek ve su kâselerini ayrı kaplarda yıkayın. Eğer ayrı kabiniz yoksa, kaseleri yıkadıktan sonra kapları dezenfekte edin.
4. Hayvanınızın üzerinde açık yara varsa, bunu tedavi ederken mutlaka eldiven takın. Eğer kendinizde bir yara ya da kesik varsa mutlaka bunu bantlayın, bandajlayın.
5. Evcil hayvanınızın genel sağlığına dikkat edin, rutin sağlık kontrollerine götürün, herhangi bir yarası olduğunda Veteriner Hekime götürün. Rutin kontroller her 6 ayda bir yapılmalıdır.
6. Zoonoz hastalıkların yayılmasında kırsal kesimde ve Kurban Bayramlarında yapılan kontrolsüz kesimlerde elde edilen karaciğer, akciğer, dalak, böbrek ve kalp gibi kistli iç organların kedi ve köpeklere verilmesi önemli rol oynamaktadır. Hastalıklı ciğerler kesinlikle tüketilmemeli ortalığa açıkta bırakılmamalıdır. Bu amaçla atıklar mutlaka yakılmalıdır.
7. Sağlık eğitimi ve toplumun bilgilendirilmesi, bireylerin de katılımının sağlandığı çalışmalar düzenlenerek yapılmalıdır.

Bu hastalıkların önlenmesi için, ana

enfeksiyon kaynağı olan hayvanların ve gıda maddelerinin tespit edilmesi gerekir. Zoonozlar epidemiyolojik, klinik ve kontrol mekanizmaları açısından farklı özellikler barındırdıklarından oldukça geniş bir hastalık spektrumuna sahiptirler. Zoonoz hastalıkları oluşturan etkenler bakteriyel, viral, fungal, protozoal, paraziter ve diğer ajanlar olabilir. Bu etkenlerin başlıcaları;

Bakteriyel zoonozlar: Antraks, Brucella, Listeriosis, Leptospirosis, Salmonellosis, Tetanus, Tuberculosis, Tularemia, Campylobacteriosis, Lyme disease, Veba

Viral zoonozlar: Tick-borne encephalitis, Kuduz, Şap, Hanta virus, Kuş gribi, Domuz gribi, Sars, Kırım kongo kanamalı ateşi, Rotaviruslar, Rift Valley hastalığı, Çiçek,

Prion zoonozlar: Hastalıkların etkeni Prion protein yapısında küçük enfeksiyöz ajanlardır. Prionlarla oluşan hayvan hastalıkları

- Scrapie (koyun ve keçi)
- Transmissible mink encephalopathy (mink ve vizon)
- Chronic wasting disease (geyik)
- Bovine spongiform encephalopathy (sığır)
- Feline spongiform encephalopathy (kedi)

Zoonotik mikotik zoonozlar: Trikofiti,

Parazitik zoonozlar: Toksoplazma, leishmania, kriptosporidiozis, Giardia, Sarkokistler, Askarit, tenya, ekinokok kistleri, Dirofilaria, Fasiola, Şiştozoma, Uyuz

TÜBERKÜLOZ

Sığır ve keçilerde enfeksiyonlardan M. bovis sorumludur. Kesimde lezyonların %90'ının akciğerlerde lokalize oldukları görülüyor. Ayrıca tüm lenf yumrularında, tracheada, ve iç organlarda (milier evre) lezyonların

varlığı görülmektedir. Canlı muayene; sabahları ve soğuk havada yaşı ve hafif öksürük ile birlikte zayıflık dikkati çekebilir. İnsana bulaşma; et ve süt ürünlerinin çiğ ya da az pişmiş yenmesi ile bulaşabilmektedir. Kesim sırasında hayvanda veya ette bu tarz lezyonlar görüldüğünde tüketici mutlaka uyarılmalıdır.

BRUSELLOZ

Etkenleri Brucella abortus bovis, B. suis ve B. melitensis" tir. Hastalık düzensizlik gösteren ve nüksetme eğilimli bir ateş ile karakterizedir. Bunun yanı sıra terleme, ağrı, eklemelerin şişmesi, bazen cinsel organlarda hastalık tabloları ile seyredebilir. İnsanlara enfeksiyon hasta hayvanlar ve etleriyle temasta el ve konjunktiva (gözü çevreleyen doku) ile, hastalıklı süt ve süt ürünlerinin tüketimi ile bulaşabilir. Bakteriler etlerde haftalar hatta aylarca canlı kalırlar. Tuzlanmış ve salamura edilmiş etlerde 150 gün canlılıklarını koruyabilirler. Brusellozlu hayvanlar kesinlikle kesilmemeli ve bölge sorumlularına bildirilmelidir

ANTHRAX (ŞARBON)

Etkeni Bacillus anthracis'tir. Hasta hayvanlardan temas yolu ile bulaşır. Etlerini tüketen insanlarda ise hastalığın sindirim formu oluşur ve çoğu zaman ölüme sonuçlanır. Kesilen şarbonlu hayvanın kanı pıhtılaşmaz, dalak normalin 3-4 katı büyümüştür. Trachea (soluk borusu) ve bronşlar kanlı ve köpüklü bir sıvı ile doludur. Kesim esnasında tipik belirtiler görüldüğünde kesimin hemen durdurularak Veteriner Hekime bildirilmesi ve antraks (şarbon) olduğu kesinse uygun koşullarda imha edilmesi yoluna gidilmelidir.

KIRIM KONGO KANAMALI ATEŞİ

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), viral hemorajik ateşi sendromları arasında yer alan zoonoz özellikli bir enfeksiyondur. Zoonoz kaynaklı olmasından dolayı hayvanlarda insanlara

SAĞLIK

göre daha sıklıkla görülmesine rağmen sporadik vakalar veya salgınlar halinde insanlarda da görülmektedir. Türkiye'de 2002 yılı bahar aylarından itibaren görülmeye başlanmıştır. İnsanlar virüsü genellikle enfekte hayvanlarla uğraştıkları sırada keneler (özellikle Hyalomma cinsi) tarafından ısırılmaları ile enfekte olurlar. Enfekte hayvan ve insanlara ait kan, vücut sıvıları ve sekresyonları ile temas ile de enfeksiyon bulaşabilir. Hastalık genellikle mevsimsel özellik göstermektedir. Ülkemizdeki ilk KKHA vakaları ise Tokat bölgesinde tanımlanmıştır. Kene tarafından ısırılma ile virüsün alınmasını takip eden kuluçka süresi genellikle 1-3 gündür; bu süre en fazla 9 gün olabilmektedir. Enfekte kan, ifrazat veya diğer dokulara doğrudan temas sonucu bulaşmalarda bu süre 5-6 gün; en fazla ise 13 gün olabilmektedir. Hastalık için tarım çalışanları ve hayvancılıkla uğraşanlar ile endemik bölgelerde görev yapan sağlık personeli için yüksek risk vardır.

KUŞ GRİBİ (AVIAN INFLUENZA)

Günümüzde pandemi yapabilme yeteneğinde olan önemli bir zoonoz hastalıktır. Hastalık kanatlıların solunum ve sindirim sistemlerine ait belirtilerle birlikte bulaşma ve ölüm oranı çok yüksektir. Etken İnfluenzavirus A H5N1 virüsü olup, ilk kez 1961'de Güney Afrika'da balıkçılardan izole edilmiş olmakla birlikte, ilk kez 1878'de İtalya'da tanımlanmıştır. Kuş gribi virusunun doğal rezervuarı, yeşilbaş ördeklerdir ve enfeksiyona en dayanıklı olan kuşlar da bunlardır. Virusları çok uzaklara taşıyabilmelerine ve dışkılarıyla çıkarmalarına karşılık, yalnızca hafif ve kısa süren bir hastalık geçirirler. Evcil ördeklerdeki enfeksiyon ise tıpkı tavuklar, hindiler, kazlar ve benzeri kümes hayvanlarındaki gibi öldürücüdür. Virus, enfekte yabanıl kuşların dışkılarıyla kümes hayvanlarının arasına girebilir. Evcil kuşların serbestçe gezindikleri, yabanıl kuşlarla aynı kaynaktan su içtikleri

ya da taşıyıcı durumdaki enfekte yabanıl kuşların dışkılarıyla kontamine olabilecek su kaynaklarını kullandıkları yerlerde, enfeksiyonun yabanıl kuşlardan evcil kümes hayvanlarına bulaşma riski daha yüksektir. Canlı kuşların sıkışık ve sağlıklı olmayan koşullarda satıldığı pazarlar da bir başka yayılma kaynağı olabilir. Kuş gribinin, özellikle patojenitesi yüksek formda oluşan salgınların, gelişmekte olan ülkelerde kümes hayvanları endüstrisi ve çiftlik sahipleri üzerindeki etkileri son derece yıkıcı olabilir. Hastalık, ülkeden ülkeye canlı kümes hayvanlarının ticareti aracılığıyla yayılabilir.

Kuş gribi virusları genellikle insanları doğrudan enfekte etmez ve insanlar arasında dolaşmaz. İnsanda kuş gribi viruslarıyla olduğu bildirilmiş doğal enfeksiyon sayısı çok azdır. İnsanlardaki olguların enfekte kümes hayvanları veya kontamine yüzeylerle temas sonucunda geliştiği düşünülmektedir. Kuş gribi viruslarının insanlar arasında tutunabilmesine karşı bir dereceye kadar etkili bir engelin bulunduğu açıktır. İnsandaki olgular, kümes hayvanları arasında patojenitesi yüksek kuş gribi salgınlarıyla eş zamanlı olarak görülmektedir. Çünkü kuşlardaki enfeksiyonun yayılması, insanların direkt enfeksiyonu için doğacak fırsatları artırır.

DOMUZ GRİBİ

Influenza A virüsünün [A/ H1N1] neden olduğu ve daha önce insanlarda görülmezken virüsün geçirdiği değişimle artık insanlarda da görülebilen grip türüdür. İnsandan insana bulaşabilmektedir. Halen devam eden salgın insandan insana bulaşma şeklinde yayılmaktadır. Domuz Gribi de mevsimsel grip gibi bulaşmaktadır. Kişiden kişiye genellikle öksürme, aksırma esnasında ortama yayılan ve virüs içeren damlacıklarla bulaşır. Bu damlacıklar, direkt solunum yolu ile alınabileceği gibi ortamdaki kapı

kolu, masa, sandalye gibi cansız yüzeylerden eller vasıtasıyla da alınabilir. Tokalaşma ile de bulaşabilir. Virüs sağlam kişiye ağız, burun ve göz yolu ile bulaşabilmektedir. Kişi, hastalık başlangıcından 1 gün öncesi ve 7 gün sonrasına kadar bulaştırıcıdır.

KUDUZ

İleri derecede duyarlı olan hayvanlar; tilki, kurt, çakal, ender görülenler ise fare, sincap, kuş, sürüngenler, rezervuar olanlar ise yarasalardır. Alınan önlemler ve aşılamalarla kuduz olgularında düşüşler görülmesine rağmen, ülkemizde en fazla kuduz olgusu İstanbul ve İzmir'de görülmüştür. Bulaşma, hayvan ısırıkları, yara ve mukozaların sekresyonla teması ile olur. Kuduz, merkezi sinir sisteminin akut seyirli, öldürücü viral bir enfeksiyonudur. Hastalığa, insanlarda dahil olmak üzere tüm sıcak kanlı hayvanlar yakalanabilirler. Köpek, kedi, sığır, koyun, keçi, at, gibi evcil hayvanların yanı sıra, tilki, kurt, çakal gibi vahşi hayvanlarda da sıkça görülür. Fare, sincap, gelincik, hamster gibi kemirgenlerde hastalığa yakalanabilirler. Kuduz, dünyada katı karantina tedbirlerinin uygulanabildiği ve köpeklerin girişinin engellendiği ada ülkeleri dışında bütün ülkelerde görülmektedir. Avustralya ve Yeni Zelanda'da hastalık hiç şekillenmemiştir. İngiltere, Havaî ve İskandinavya ise hastalık yönünden halen aridir. Hastalık Türkiye ve ABD'nin çoğunluğunda enzootiktir.

Virus enfekte hayvanların salyaları ile saçılır. Köpeklerde ilk klinik belirtilerin görülmesinden 5 gün öncesine kadar salyada virus bulunur. Hastalığın yayılması hemen hemen daima enfekte hayvan tarafından ısırılma ile olur. Deri yaralarının taze salya ile bulaşması sonucunda da enfeksiyon meydana gelir. Virus sağlam deriden organizmaya giremez. Yarasaların yaşadığı mağaralarda bulunan hayvanlarda, kuduzun doğal olarak görülmesi enfeksiyonun inhalasyon yolu ile de olabileceğini ortaya koymaktadır.

Evcil hayvanlarda kuduzun**önlenmesi:****Ülkemizde kuduzun kontrolü;**

- 1- Sokak kedi ve köpeklerinin kontrolü,
- 2- Aşılama,
- 3- Karantina tedbirleri ve
- 4- Halkın bilgilendirilmesi ve eğitimi yöntemleriyle yapılmaktadır.

Türkiye, özellikle kentsel alanlarda sokak kedi ve köpeklerinin çoğalması ile karşı karşıyadır. Bu köpeklerin eliminasyonu yerel yönetimlerin görevlerindendir. Köpeklerin ortadan kaldırılması, Hayvanları Koruma Cemiyetleri ve benzeri kuruluşların tepkilerine neden olmaktadır. Bundan dolayı bu köpeklerin sahiplendirilmesine yönelik geçici bakım ünitelerinin kurulması gerekmektedir. Bazı belediyelerde bakım üniteleri kurulmuş ve bazı belediyelerde de kedi ve köpeklerin kısırlaştırılmasına yönelik programlarda devam etmektedir. Ancak, bu bakım ünitelerinde hayvanların uzun süre bakımı ve kısırlaştırılması çözüm olmamaktadır. İnsanların duygusallık adına tepkilerinin yanı sıra başıboş köpekler konusundaki duyarsızlığından dolayı kedi ve köpeklerin sayısı azaltılamamakta ve de kuduz önlenememektedir. Kuduz tespit edilmiş bir bölgede karantina tedbirleri alınmakta ve 6 ay süre ile kordon konulmuş bu bölgeden hayvan nakilleri yasaklanmaktadır. Halkın bilgilendirilmesi ve eğitimi en önemli kontrol tedbirlerindendir. Bu nedenle radyo, televizyon ve diğer iletişim araçlarından yararlanılabilir.

BSE (DELİ DANA)

Etken, protein zincirinden oluşan ve oldukça küçük boyutlarda bir priondur. Yaşlı hayvanlarda görülme sıklığı, genç hayvanlara göre daha fazladır. Hastalık 2 yaşından büyük hayvanlarda görülebilir. Hastalığın kuluçka süresi 2-8 yıldır. Sığırların yemlerine et ve kemik unu ilavesi ile hastalığın bulaştığı bildirilmektedir. Hayvan-

larda şiddetli davranış bozuklukları ve sinirsel belirtiler gözlenir. Teşhisi çok güçtür. Kesilen hayvanın beyinde süngerimsi görüntü şüphe uyandırır.

CYSTICERCUS BOVIS (ŞERİT)

Tenia saginata'nın larva formudur. Sığırların dil, masseter (yanak kasları), özefagus (yemek borusu) diyafram, iskelet kasları ve kalp kası gibi dokulara yerleşir. Klinik tanı mümkün değildir. Tanı ancak et muayenesi ile yapılabilir. Enfekte kişilerde iştah bozukluğu, karında şişme ve ağrı, bulantı, kusma, kabızlık ve ishal gibi şikâyetler görülebilir. İyi beslenen bir insanın bağırsağında 1 adet şeridin bulunması durumunda hiçbir klinik belirti görülmeyebilir. Bu da enfeksiyonun yayılmasında büyük önem taşır.

FASCIOLASIS (KELEBEK)

F. hepatica ve F. gigantica parazitlerinin oluşturdukları hastalıklardır. Karaciğer kesildiğinde kelebek ismi verilen parazitin olgun formları görülür. İnsanlara bulaşma sonucu karaciğer yetmezlikleri, nekroz ve siroza (karaciğer ve böbrek yetmezliğine) neden olabilir.

KİST HİDATİK

Halk sağlığı açısından kurbanda dikkat edilecek ve ülkemizde çok sık görünen önemli bir hastalık da kist hastalığıdır. E. granulosus'un larva formunun insan vücudunda kist oluşturması sonucu oluşur. Patojenite (hastalık durumu) parazitin yerleşeceği dokuya göre değişkenlik gösterir. Kist yerleştiği dokuya göre fonksiyon bozukluğu yapar. Köpek-gillerin ince bağırsaklarında yaşayan parazitin neden olduğu bir hastalıktır. Parazit yumurtalarının köpeğin dışkıyla çıkarılması ve bu yumurtaları çeşitli yollarla alan insan, sığır, koyun v.b. hayvanların sıklıkla akciğerler arasındaki pleural boşlukta, karaciğerde su keselerinin oluşumuyla karakterizedir.

Kaynaklar

1. Tayar M. Gıda Güvenliği ve Veteriner Halk Sağlığı. <http://www.mustafatayar.cjb.net/>
2. Serpen A. Hayvan ve insanlara yönelik biyolojik terör. İzmir Veteriner Hekimleri Odası
3. Aydın L. Kenelere dikkat- Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı
4. Serpen A. Küreselleşen zoonozlar biyolojik felaket haline geldi. - İzmir Veteriner Hekimleri Odası
5. Kırım Kongo Kanamalı Ateşi. www.saglik.gov.tr
6. Cevizci S, Eringöz E. Kamu Sağlığına Yönelik Veteriner Halk Sağlığı Hizmetleri ve Bu Alandaki Fırsatların Değerlendirilmesi. FÜ.Sağ. Bil. Vet. Derg.2009; 23 (1): 65 – 71
7. Cevizci S, Eringöz E. İnsan sağlığı ve ile veteriner hekimlik uygulamalarının ilişkisi: "VETERİNER HALK SAĞLIĞI". İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg. 34 (2), 49-62, 2008
8. Temizyürek A. Veteriner Halk Sağlığı. İzmir Veteriner Hekimler Odası
9. Taş C. Zoonoz hastalıklar ve Halk sağlığı açısından önemi. Veteriner Hekim 2006
10. Çakır N. Zoonoz hastalıklar ve Halk sağlığı açısından önemi.
11. Zoonotic Diseases Tutorial . <http://www.vin.com/>
12. Kasımoğlu A. Yeni Gıda Zoonozları. Kırıkkale Üniversitesi veteriner fakültesi Besin hijyeni ve teknolojisi ABD
13. Korkmaz Y.L. Domuz gripi.
14. Apaydın G. Kurbanlık hayvanlar ve zoonoz hastalıklar. Gıda yüksek mühendisi www.eskisehirsaglik.gov.tr
15. Serpen A. Çevresel Faktörlerden Kaynaklanan Zoonoz Hastalıklar Ve Korunma Yolları. İzmir Veteriner Hekimler Odası
16. Uzun R, Safran A, Buzgan T. Zoonotik hastalıkların insanlardaki durumu. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

TARIM TAKVİMİ

Meraların yeterli olduğu bölgelerde mera otlatılmasına geçilir. Mera ihtiyacın tamamını karşılayacak durumda olduğunda kısıtlı yemleme uygulanabilir. Ancak süt verimi yüksek sürülerde mutlaka kesif yem ve nitelikleri bozulmamış kaba yem ile takviye yapılmalıdır.

6 aylık yaşa erişen genç sığırlardan erkek ve dişiler ayrı ayrı sürüler halinde meraya çıkarılmalıdır.

Ot ve yem yemeğe alışan buzağılara verilen süt azaltılır ve su verilmeye başlanır.

Ahırlar temizlenerek badana ve dezenfeksiyonları yapılır.

Parazit durumuna göre dikkatli olarak iç parazitler ilaçlama yapılır.

Gebe ineklerin gebelikleri ilerlediğinde, meraya çıkmalarına özen gösterilir. Gerekteği takdirde suni meralardan yararlanılır.

Gebe ineklere septisemi aşısı uygulanır. Gebeliğin son günlerinde olan ineklerin gıdaları sulu, hazmı kolay, yumuşak ve gaz yapmayacak yiyeceklerden düzenlenir.

Sağılan ineklerde meme hastalığına dikkat edilmelidir. Meme, meme başları ve süt sekresyonu sık sık kontrol edilmeli; sağım saatlerinin aynı saatlerde ve eşit aralıklarla yapılmasına çaba gösterilmelidir.

Yaz aylarında sıcak geçen bölgelerde hayvanların sıcaklık stresinden etkilenmemesi için gerekli önlemler alınır.

Bir yaşına gelmiş erkek ve dişi hayvanlara tüberculin uygulanır.

4-8 aylık dişi danalara S-19 aşısı uygulanır.

İşletmede sığırların tohumlanması, doğum, yeni doğan buzağıların küpelenmesi vb. işlemler takip edilir, verim kontrolleri aksatılmadan yapılır.

TR174850M / GÖNÜLLÜ

TR22317579 / HACIUMUR

TR59179524 / BİÇER

TR16136228 / ALDO

TR4204347 / SALİM

TR19754540 / GÜNEŞ

TR3910381 / KÖKTÜRK

TR09333940 / YENİCELİ

TR15555010 / FIRTINA

TR16125834 / OYLAT

TR59164580 / SERTKAYA

TR22317071 / SERT

TR103170E / GÖKHAN

TR161715A / PAŞA

TR16221200 / SADIATA

TR1630560 / KORU

TR15642111 / KOZLUCALI

TR0998823 / SEYMEN

TR10389112 / ERTAN

TR16127770 / GARİP

T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI

T.C. HAZİNE VE
MALİYE BAKANLIĞI

TARSİM[®]
tarımın sigortası

MOBİL UYGULAMAMIZ VE İNTERNET SİTEMİZ YENİLENDİ!

- Hava Durumu > Prim Hesaplama • Haberler - Duyurular Ekranı ve Hikâyeler • Ürün Kabul Tarihleri • Süreç Takibi
- Polİçe Görüntüleme • Hasar İhbarı ve Hasar Ekranı
- AR Sesli Polİçe Uygulaması • En Yakın Acente ve Bölge Müdürlükleri • Eksik Evrak Gönderimi

- Prim Hesaplama • Polİçe Sorgulama
- Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası Sorgulama
- Hava Durumu ve Erken Uyarı Sistemi
- TARSİM Akademi • Haberler - Duyurular Ekranı
- En Yakın Bölge Müdürlükleri

tarsim.gov.tr

0850 250 82 77

f /Tarsim

t /tarim_sigortasi

@ /tarim_sigortasi

in /Tarsim

y /Tarsim